

Upprättad av
Linn Bäckström
Sjö- och luftfart
Enheten för inskrivning och register samt
internationell samordning
Sektionen för inskrivning och register

Framställan om ändring i luftfartslagen, lag om inskrivning av rätt till luftfartyg, m.m.

Effektivisering av handläggningen i luftfartygsregistret och
inskrivningsregistret för luftfartyg

Innehåll

SAMMANFATTNING.....	5
FÖRFATTNINGSFÖRSLAG	7
Förslag till lag om ändring i luftfartslag (2010:500).....	7
Förslag till lag om ändring i lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg	11
Förslag till förordning om ändring i förordning (1986:172) om luftfartygsregistret m.m.	16
Förslag till förordning om ändring i förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg	17
1 INLEDNING	25
1.1 Bakgrund	25
2 E-HANTERING	27
2.1 Elektroniska akter	27
2.2 Elektroniska ansökningar	28
3 DAGBOK, BEVIS OCH REGISTERUTDRAG	32
3.1 Borttagande av underskriftskrav på dagbok och krav på dagboksnummer på handlingarna	32
3.2 Borttagande av underskriftskrav på bevis och registerutdrag	33
4 INSKRIVNINGSDAG	35
4.1 Tillämpningen hos Transportstyrelsen och Lantmäteriet.....	35
4.1.1 Tillämpningen hos Transportstyrelsen.....	35
4.1.2 Tillämpningen hos Lantmäteriet och deras förändringar	35
4.2 Förändrad tillämpning.....	36
5 BEVIS OM FÖRVÄRV	39
6 AVDELNINGEN FÖR INTECKNINGAR	41
6.1 Uppvisande av inteckningshandling	41
6.2 Införande av uppgifter om sökanden	43
7 FÖRKLARA INSKRIVNINGAR FÖRFALLNA OCH MÖJLIGHET FÖR TRANSPORTSTYRELSEN ATT SJÄLVMANT AVREGISTRERA LUFTFARTYG	44
7.1 Reglering avseende fartygsregistret.....	44
7.2 Bakgrund till förslaget	46
7.3 Förklara inskrivning förfallen.....	48
7.4 Möjlighet för Transportstyrelsen att självmant avregistrera luftfartyg	51

8	TILLÄGGSINFORMATION OCH ÄLDRE FÖRHÅLLANDEN	53
9	UTDÖMANDE AV VITE	55
10	KONSEKVENSER	56
10.1	Vad är problemet/anledningen till regleringen?	56
10.1.1	E-hantering och borttag av underskriftskrav	56
10.1.2	Inskrivningsdag	56
10.1.3	Inskrivning av förvärv av luftfartyg	57
10.1.4	Inteckningar	57
10.1.5	Förklara inskrivningar förfallna och möjlighet för Transportstyrelsen att självmant avregistrera luftfartyg	58
10.1.6	Tilläggsinformation och äldre förhållanden	58
10.1.7	Vite	58
10.2	Vad blir effekterna om någon lösning på problemet/någon reglering inte kommer till stånd?	58
10.2.1	E-hantering och borttag av underskriftskrav	58
10.2.2	Inskrivningsdag	59
10.2.3	Inskrivning av förvärv av luftfartyg	59
10.2.4	Inteckningar	60
10.2.5	Förklara inskrivningar förfallna och möjlighet för Transportstyrelsen att självmant avregistrera luftfartyg	61
10.2.6	Tilläggsinformation och äldre förhållanden	61
10.2.7	Vite	61
10.3	Vad ska uppnås?	62
10.4	Vilka möjliga lösningar finns?	62
10.4.1	Alternativ som inte innebär reglering	62
10.4.2	Regleringsalternativ	62
10.5	Samhällsekonomisk analys	63
10.5.1	Företag	63
10.5.2	Konsumenter	63
10.5.3	Statens finanser	64
10.5.4	Miljön och samhället i övrigt	64
10.5.5	Myndigheter och övrig offentlig förvaltning	65
10.6	Fördelningsanalys	65
10.7	Analys av transportpolitisk måluppfyllelse	65
10.8	Vad är förslaget	65
10.9	Överensstämmer regleringen med eller går den utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler Sverige ska följa	66
11	FÖRFATTNINGSKOMMENTAR	67
11.1	Förslag till lag om ändring i luftfartslag (2010:500)	67

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

11.2	Förslag till lag om ändring i lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.....	70
11.3	Förslag till förordning om ändring i förordning (1986:172) om luftfartygsregistret m.m.	74
11.4	Förslag till förordning om ändring i förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg.....	75

Sammanfattning

Bakgrund

I syfte att främja den svenska sjöfartsnärings konkurrenskraft antog regeringen en handlingsplan för den svenska sjöfartsnärigen 2013, vilket ledde till att regeringen tillsatte en utredare för att se över möjligheterna till förenklingar vid fartygsregistrering. Resultatet mynnade ut i promemorian ”Regelförenkling för sjöfarten”. Därefter har regeringen beslutat om proposition 2016/17:205, som innebar att vissa av förslagen i promemorian ledde till lagändringar den 1 februari 2018. Den 1 februari 2018 trädde även en rad förordningsändringar i kraft.

För att effektivisera verksamheten i den riktning som promemorian tar upp har Transportstyrelsen tagit fram ett nytt ärendehanteringssystem och ett nytt fartygsregister. Även ett nytt inskrivningsregister för luftfartyg, med tillhörande ärendehanteringssystem, har tagits i drift. Anledningen till att ett nytt inskrivningsregister togs fram var dels på grund av att det system som användes för inskrivning av luftfartyg hade funnits under många år och behövde ersättas av tekniska skäl. Dels eftersom att inskrivning av skepp och luftfartyg i många avseenden liknar varandra. Under arbetets gång med att ta fram de nya systemen har behov av lag- och förordningsändringar uppmärksamrats. Det är mestadels fråga om bestämmelser som hindrar tänkta effektiviseringsåtgärder ur såväl internt som externt perspektiv.

Vårt förslag

De lag- och förordningsändringar Transportstyrelsen önskar är:

- möjlighet att ha luftfartygsakterna i elektronisk form,
- möjlighet till elektroniska ansökningar och anmälningar,
- att kravet på underskrift på dagboksblad, bevis och registerutdrag tas bort,
- att kravet på att dagboksnummer ska finnas på inkommande handlingar tas bort,
- möjlighet till en flexiblare tillämpning av inskrivningsdag,
- att det förtydligas vad ägaren i inskrivningsärenden ska ge in för att styrka sitt förvärv av luftfartyg,
- att det återinförs krav på att inteckningshandlingen ska visas upp för att giltigt samtycke till avregistrering ska föreligga,
- att det inte längre ska föras in uppgifter om sökanden i avdelningen för inteckningar,
- att det införs en möjlighet att förklara inskrivningar i luftfartyg förfallna,

- att det införs bestämmelser som möjliggör det för Transportstyrelsen att självant avregistrera luftfartyg,
- att bestämmelsen gällande äldre förhållanden ändras till att få samma innehåll som motsvarande bestämmelse för fartygsregistret, samt
- att det istället för inskrivningsmyndigheten är tingsrätten som prövar frågan om utdömande av vite.

Om inte dessa förändringar möjliggörs kommer Transportstyrelsen inte att kunna utnyttja det nya ärendehanteringssystemet och nya inskrivningsregistren på tänkt sätt. Det innebär att de planerade effektiviseringsåtgärderna inte kommer att kunna genomföras fullt ut, vilket i sin tur innebär att förenklingar i form av e-hantering till stora delar kan komma att utebli. Tanken bakom de nya systemen är att kunna effektivisera arbetet och anpassa verksamheten till de krav som ställs på en modern myndighet.

Förändringarna av beslutsutförande som Transportstyrelsen föreslår innebär bland annat att central utskrift av beslut och underrättelser skulle kunna nyttjas. Genom att införa e-ansökningar och elektroniska akter samt att krav på flertalet underskrifter tas bort kan antalet fysiska handlingar minskas kraftigt. Detta skulle innebära att handläggningen av ärendena blir flexiblare och handläggningstiderna förkortas.

Då både Transportstyrelsen och Lantmäteriet är inskrivningsmyndigheter anser Transportstyrelsen att regelverken gällande inskrivning bör stämma överens i en stor utsträckning. Med anledning av detta har Transportstyrelsen valt att föreslå regleringar som har sin bakgrund i hur det idag ser ut för Lantmäteriet. Exempelvis flexiblare inskrivningsdagar.

Några av de förändringar som föreslås innebär att regleringen gällande luftfartygsregistret, inskrivningsregistret för luftfartyg och fartygsregistret i än större omfattning blir liknande.

Vidare önskar Transportstyrelsen förändringar som gör det möjligt för Transportstyrelsen att upprätthålla ett aktuellt luftfartygsregister genom att myndigheten bland annat självant kan vidta åtgärder för avregistrering.

Slutligen önskar Transportstyrelsen förändringar vad gäller utdömande av vite. Detta för en enhetligare och rättssäkrare tillämpning.

Författningsförslag

Förslag till lag om ändring i luftfartslag (2010:500)

Härigenom föreskrivs i fråga om luftfartslag (2010:500)

dels att 2 kap. 5, 6, 7 och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas tre nya paragrafer, 2 kap. 5 a, 6 a och 8 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

5 §

Ansökan om registrering av ett luftfartyg ska göras av ägaren. De upplysningar och den utredning som behövs för registreringen ska lämnas tillsammans med ansökan som ska vara skriftlig.

Ansökan om registrering av ett luftfartyg ska göras av ägaren. De upplysningar och den utredning som behövs för registreringen ska lämnas tillsammans med ansökan som ska göras i pappersform, om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en ansökan om registrering av ett luftfartyg får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

5 a §

Om en ansökan om registrering av ett luftfartyg ges in i form av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som Transportstyrelsen har anvisat.

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

Anmälan eller ansökan ska anses ha kommit in till Transportstyrelsen när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

6 §

Ett luftfartyg ska avregistreras om

1. ägaren <i>skriftligen</i> begär det,2. kraven i 2 § inte är uppfyllda,3. det har förolyckats eller förstörts,4. det efter en flygning inte har hörts av på tre månader,5. det på grund av ombyggnad eller annan sådan ändring upphört att vara luftfartyg eller, utan att ändring skett, inte längre anses utgöra ett luftfartyg, eller6. den som fått en fullmakt om avregistrering och export i enlighet med lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker <i>skriftligen</i> begär det och fullmakten är registrerad hos Transportstyrelsen.	1. ägaren begär det,6. den som fått en fullmakt om avregistrering och export i enlighet med lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker begär det och fullmakten är registrerad hos Transportstyrelsen.

Ägaren är skyldig att inom en månad *skriftligen* anmäla om något har hänt som enligt första stycket 2-4 medför att ett luftfartyg ska avregistreras.

Ägaren är skyldig att inom en månad anmäla om något har hänt som enligt första stycket 2-4 medför att ett luftfartyg ska avregistreras.

En begäran eller anmälan enligt första eller andra stycket ska vara i pappersform, om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en begäran eller en anmälan enligt första eller andra stycket får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

6 a §

Om en begäran eller anmälan enligt 6 § ges in i form av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som Transportstyrelsen har anvisat. Begäran eller anmälan ska anses ha kommit in till Transportstyrelsen när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

7 §

Om det finns en inskrivning i ett luftfartyg enligt lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg, får luftfartyget avregistreras endast om den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett *det. Detsamma gäller i fråga om anteckningar som avses i 2 a § nämnda lag.*

Om det finns en inskrivning i ett luftfartyg enligt lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg, får luftfartyget avregistreras endast om den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett *åtgärden och, om luftfartyget är intecknat, gett in inteckningshandlingen. Om det gäller anteckningar som avses i 2 a § nämnda lag ska den till vars förmån inskrivningen gäller ha medgett avregistreringen.*

8 §

Om någon annan än ägaren brukar ett registrerat luftfartyg för en obestämd tid eller för en bestämd tid om minst en månad ska upplåtaren eller brukaren genast efter upplåtelsen *skriftligen* anmäla detta förhållande för anteckning i luftfartygsregistret, om nyttjanderätten inte skrivits in enligt lagen (1955:227) om inskrivning av

Om någon annan än ägaren brukar ett registrerat luftfartyg för en obestämd tid eller för en bestämd tid om minst en månad ska upplåtaren eller brukaren genast efter upplåtelsen anmäla detta förhållande för anteckning i luftfartygsregistret, om nyttjanderätten inte skrivits in enligt lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg. Om nyttjanderätten

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

rätt till luftfartyg. Om nyttjanderätten har skrivits in, ska anteckning göras i luftfartygsregistret om upplåtaren eller brukaren begär det.

Om anteckning enligt första stycket skett, ska upplåtaren eller brukaren anmäla till luftfartygsregistret när en upplåtelse för en obestämd tid upphör eller en upplåtelse för en bestämd tid upphör i förtid.

En anmälan enligt första eller andra stycket ska vara i pappersform, om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en anmälan enligt första eller andra stycket får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

8 a §

Om en anmälan enligt 8 § ges in i form av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som Transportstyrelsen har anvisat. Anmälan ska anses ha kommit in till Transportstyrelsen när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

Denna lag träder i kraft den xx.

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521**Förslag till lag om ändring i lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg**

Härigenom föreskrivs i fråga om lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

dels att 39, 40, 43 och 58 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 24 a, 40 a, 40 b och 47 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

24 a §

Om ett luftfartyg ska avregistreras som förolyckat eller förstört eller om det efter en flygning inte har hörts av på tre månader, förfaller de inskrivningar som finns i luftfartyget när det har gått tio år från den dag anteckning gjordes enligt 8 § förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg.

En inskrivning kan dock förnyas att gälla i ytterligare 10 år om det medan inskrivningen fortfarande gäller begärs av

- 1. inskriven ägare till luftfartyget vad gäller inskrivet förvärv,*
- 2. inskriven nyttjanderättshavare vad gäller inskriven nyttjanderätt, och*
- 3. ägaren till luftfartyget eller borgenär vad gäller inteckning.*

Inskrivningen kan därefter förnyas i samma ordning för tio år åt gången.

39 §

Hos inskrivningsmyndigheten *skall* Hos inskrivningsmyndigheten *ska*
det föras dagbok över det föras dagbok över
inskrivningsärendena. Handlingarna i inskrivningsärendena. Handlingarna i

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

sådana ärenden *skall* föras samman i akter.

Om sökanden eller någon annan har lämnat en uppgift eller avgett en förklaring av betydelse för ärendets prövning eller om en särskild utredning har verkställts i ärendet, *skall* anteckning om det göras i dagboken eller i akten. I dagboken eller akten *skall* även tas upp kallelser, förelägganden och beslut som inte *skall* föras in i inskrivningsregistret för luftfartyg.

Vite som inskrivningsmyndigheten förelägger med stöd av denna lag döms ut av *myndigheten*.

sådana ärenden *ska* föras samman i akter. *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att akterna kan vara i elektronisk form.*

Om sökanden eller någon annan har lämnat en uppgift eller avgett en förklaring av betydelse för ärendets prövning eller om en särskild utredning har verkställts i ärendet, *ska* anteckning om det göras i dagboken eller i akten. I dagboken eller akten *ska* även tas upp kallelser, förelägganden och beslut som inte *ska* föras in i inskrivningsregistret för luftfartyg.

Vite som inskrivningsmyndigheten förelägger med stöd av denna lag döms ut av *Stockholms tingsrätt*.

40 §

En ansökan i ett inskrivningsärende *skall* göras *skriftligen*.

En ansökan i ett inskrivningsärende *ska* göras *i pappersform om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en ansökan i ett inskrivningsärende får ges in i form av ett elektroniskt dokument.*

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

40 a §

En begäran om förnyelse av inskrivning ska göras i pappersform om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att begäran om förnyelse av inskrivning får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Begäran om förnyelse av inskrivning ska göras av

- 1. inskriven ägaren till luftfartyget vad gäller inskrivet förvärv,*
- 2. inskriven nyttjanderättshavare vad gäller inskriven nyttjanderätt, och*
- 3. ägaren till luftfartyget eller pantbrevets innehavare vad gäller inteckning.*

Gäller begäran förnyelse av inteckning ska skuldebrevet ges in om det inte är ägaren till luftfartyget som begär förnyelsen.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

40 b §

Om en ansökan i ett inskrivningsärende eller begäran om förnyelse av inskrivning ges in i form

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som inskrivningsmyndigheten har anvisat. Ansökan eller begäran ska anses ha kommit in till inskrivningsmyndigheten när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

43§

Om en ansökan i ett inskrivningsärende inte omedelbart bör avslås, får ärendet skjutas upp till en viss senare inskrivningsdag, om det är nödvändigt för utredningen.

Om ärendet skjuts upp, får sökanden föreläggas att ge in den utredning som krävs eller att infinna sig personligen eller genom ombud hos inskrivningsmyndigheten. Även någon annan än sökanden får höras och föreläggas sådan inställelse. Följer sökanden inte föreläggandet, kan ansökan förklaras förfallen. En upplysning om detta *skall* tas in i föreläggandet.

Ett inskrivningsärende får vidare skjutas upp till en senare inskrivningsdag, om ärendet med hänsyn till dess art eller omfattning inte lämpligen kan tas upp till omedelbar prövning. Ett ärende som har skjutits upp på sådan grund skall tas upp till prövning senast andra inskrivningsdagen efter den inskrivningsdag då ansökan gjordes.

Om ärendet skjuts upp, får sökanden föreläggas att ge in den utredning som krävs eller att infinna sig personligen eller genom ombud hos inskrivningsmyndigheten. Även någon annan än sökanden får höras och föreläggas sådan inställelse. Följer sökanden inte föreläggandet, kan ansökan förklaras förfallen. En upplysning om detta *ska* tas in i föreläggandet.

47 b §

En begäran om förnyelse av inskrivning ska avslås om bestämmelserna i 40 a § inte har följts.

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

58 §

I inskrivningsregistret för luftfartyg ska antecknas när

1. talan har väckts om hävning eller återgång av förvärv av ett luftfartyg eller om bättre rätt till sådan egendom eller om en annan fråga som angår inskrivning,
2. mål som avses i 1 har avgjorts genom en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft,
3. en inteckning helt eller delvis är ogiltig enligt en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft, eller på grund av förhållande som avses i 36 §,
4. ägaren till ett luftfartyg har försatts i konkurs,
5. ett luftfartyg eller en rättighet som skrivits in i sådan egendom blivit föremål för kvarstad, betalningssäkring eller utmätning, eller när en konkursförvaltare har begärt att ett luftfartyg ska säljas exekutivt,
6. beslut som avses i 4 eller 5 om konkurs, kvarstad, betalningssäkring eller utmätning har upphävts eller återgått eller när fråga om exekutiv försäljning av ett luftfartyg eller en rättighet som skrivits in i sådan egendom har förfallit av annan anledning,
7. anmälan, bevis eller fördelningslängd inkommit som visar inverkan på inteckning av exekutiv försäljning,
8. någon i enlighet med 10 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500) skriftligen anmäler att han eller hon har en fordran för vilken luftpanträtt gäller i luftfartyget,
9. det visas att luftpanträtt som avses i 8 har upphört att gälla,
10. domstol har meddelat sådan förklaring som avses i 26 §, *eller*
11. ett luftfartyg enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras men det finns hinder mot avregistreringen enligt 2 kap. 7 § samma lag.
10. domstol har meddelat sådan förklaring som avses i 26 §,
11. ett luftfartyg enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras men det finns hinder mot avregistreringen enligt 2 kap. 7 § samma lag, *eller*
12. *en inskrivning har förfallit enligt 24 a §.*

Denna lag träder i kraft den xx.

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521**Förslag till förordning om ändring i förordning (1986:172) om
luftfartygsregistret m.m.**

Härigenom föreskrivs att 22 och 37 §§ förordning (1986:172) om
luftfartygsregistret m.m. ska ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***22 §**

I en ansökan om avregistrering av ett luftfartyg *skall* sökanden ange om det finns en inskrivning i luftfartyget. Är detta fallet, *skall* sökanden också lämna uppgift om den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget avregistreras.

Till ansökningsen skall fogas

1. luftfartygets nationalitets- och registreringsbevis, *och*
3. om en inskrivning finns i luftfartyget, handling som visar att den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget avregistreras.

I en ansökan om avregistrering av ett luftfartyg *ska* sökanden ange om det finns en inskrivning i luftfartyget. Är detta fallet, *ska* sökanden också lämna uppgift om den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget avregistreras.

Tillsammans med ansökan ska följande handlingar lämnas in

1. luftfartygets nationalitets- och registreringsbevis,
2. om luftfartyget är in-tecknat, in-teckningshandlingen, *och*

Om det finns anledning till avregistrering av ett registrerat luftfartyg enligt 2 kap. 6 § 1 st. 1-5 p. luftfartslagen (2010:500), får Transportstyrelsen självant vidta åtgärder för avregistrering. Om det i luftfartygsregistret finns uppgift om oåterkallelig fullmakt för avregistrering och export enligt lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker får Transportstyrelsen inte vidta åtgärder för avregistrering.

37 §

Handlingarna i ärenden som avser ansökningar eller anmälningar till

Handlingarna i ärenden som avser ansökningar eller anmälningar till

luftfartygsregistret *skall* sammanföras i akter, en för varje luftfartyg. Detsamma gäller handlingarna i ärenden som avser anteckningar i bihanget till luftfartygsregistret och anteckningar i brukarförteckningen.

luftfartygsregistret *ska* sammanföras i akter, en för varje luftfartyg. Detsamma gäller handlingarna i ärenden som avser anteckningar i bihanget till luftfartygsregistret och anteckningar i brukarförteckningen.

De akter som avses i första stycket får hållas i elektronisk form.

Denna förordning träder i kraft den xx.

Förslag till förordning om ändring i förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg

Härigenom föreskrivs i fråga om förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg

dels att 8, 9, 10, 11, 14, 18, 21, 23, 24, 26 och 33 §§ ska ha följande lydelse, *dels* att det ska införas en två nya paragrafer, 13 a och 36 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

I avdelningen för luftfartyg införs

1. luftfartygets nationalitets- och registreringsbeteckning,
2. luftfartygets tillverkare och tillverkarens typbeteckning,
3. luftfartygets tillverkningsnummer,
4. anteckning om att luftfartyget avförts ur luftfartygsregistret, och
5. anteckning om att luftfartyget enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500) *ska avföras från luftfartygsregistret, men att medgivande enligt 2 kap. 7 § samma lag inte har lämnats.*
5. anteckning om att luftfartyget *ska avregistreras* enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500) *men det inte kan göras på grund av 2 kap. 7 § samma lag.*

9 §

I avdelningen för förvärv införs

1. sökandens person-, samordnings- eller organisationsnummer, om sådant finns, namn, hemvist och postadress och, beträffande utlänning, nationalitet,
2. anteckning om inskrivningsdag och dagboksnummer för ansökan om inskrivning,
3. anteckning om förvärvets omfattning och art samt dagen för förvärvet,
4. anteckning om äganderättsförbehåll eller annat villkor som inskränker rätten att överlåta, upplåta eller inteckna luftfartyget, tillsammans med namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, om sådant finns, hemvist och postadress för den till vars förmån villkoret gäller,
5. beslut som innefattar bifall till ansökan, om beslutsdagen inte är densamma som dagen för ansökan,
6. beslut som inte innefattar bifall till ansökan,
7. hänvisning till en ny förvärvares ansökan och omfattningen av dennes förvärv, om ansökan inte bifallits,
8. anteckning om namnändring för ägare,
9. anteckning om att förvärvet är ofullbordat,
10. anteckning om överklagande av beslut om inskrivning av förvärv och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet,
11. anteckning om att talan har väckts om hävning eller återgång av förvärv av ett luftfartyg eller om bättre rätt till sådan egendom
12. anteckning om att mål som avses i 11 har avgjorts genom dom eller slutligt beslut som vunnit laga kraft, *och*
13. anteckning om att ägaren till ett luftfartyg har försatts i konkurs.

Om sökanden förvärvat luftfartyget eller andel i detta genom flera förvärv, anges det sammanlagda innehav för vilket inskrivning söks eller beviljats. Omfattningen av de skilda förvärven *skall* i sådant fall inte anges.

12. anteckning om att mål som avses i 11 har avgjorts genom dom eller slutligt beslut som vunnit laga kraft,
13. anteckning om att ägaren till ett luftfartyg har försatts i konkurs, *och*
14. *anteckning om förnyelse av inskrivning av förvärv.*

Om sökanden förvärvat luftfartyget eller andel i detta genom flera förvärv, anges det sammanlagda innehav för vilket inskrivning söks eller beviljats. Omfattningen av de skilda förvärven *ska* i sådant fall inte anges.

Har inskrivning beviljats eller sökts för staten, införs uppgift om vilken myndighet som förvaltar luftfartyget.

10 §

I avdelningen för nyttjanderätter införs

1. sökandens person-, samordnings- eller organisationsnummer, om sådant finns, namn, hemvist och postadress och, beträffande utlänning, nationalitet,
2. anteckning om nyttjanderättens beskaffenhet och dagen för upplåtelsen,
3. anteckning om inskrivningsdag och dagboksnummer för ansökan,
4. beslut som innefattar bifall till ansökan, om beslutsdagen inte är densamma som dagen för ansökan,
5. beslut som inte innefattar bifall till ansökan,
6. hänvisning till en ny nyttjanderättshavares ansökan, om ansökan inte bifallits, *och*
7. anteckning om överklagande av ett beslut om inskrivning av nyttjanderätt och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet.
6. hänvisning till en ny nyttjanderättshavares ansökan, om ansökan inte bifallits,
7. anteckning om överklagande av ett beslut om inskrivning av nyttjanderätt och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet, *och*
8. *anteckning om förnyelse av inskrivning av nyttjanderätt.*

Nyttjanderätter redovisas i gällande företrädesordning. Gäller nyttjanderätter med lika rätt anges det särskilt.

11 §

I avdelningen för inteckningar införs

1. sökandens person-, samordnings- eller organisationsnummer, om sådant finns, namn, hemvist och postadress och, beträffande utlänning, nationalitet,
2. inteckningsbelopp med siffror och uppgift om valuta,
1. inteckningsbelopp med siffror och uppgift om valuta,
2. anteckning om inskrivningsdag och dagboksnummer för ansökan om inteckning,
3. anteckning om att luftfartyget är intecknat för en fordran tillsammans med ett annat luftfartyg,

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

3. anteckning om inskrivningsdag och dagboksnummer för ansökan om inteckning,
4. anteckning om att luftfartyget är intecknat för en fordran tillsammans med ett annat luftfartyg,
5. anteckning om att luftfartyget är intecknat tillsammans med ett lager av reservdelar eller en andel av ett lager av reservdelar,
6. beslut som innefattar bifall till ansökan om inteckning, om beslutsdagen inte är densamma som dagen för ansökan,
7. beslut som inte innefattar bifall till ansökan om inteckning,
8. vid anteckning om innehav av inteckning, hänvisning till dagboken, innehavarens namn och postadress eller i den mån ägaren gjort en avbetalning på det intecknade beloppet, hänvisning till denne,
9. anteckning om att innehav av inteckning upphört,
10. anteckning om utbyte, avskrivning, dödning eller annan förändring av inteckning,
11. anteckning om överklagande av ett beslut om inteckning och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet, och
12. anteckning om att en inteckning helt eller delvis är
4. anteckning om att luftfartyget är intecknat tillsammans med ett lager av reservdelar eller en andel av ett lager av reservdelar,
5. beslut som innefattar bifall till ansökan om inteckning, om beslutsdagen inte är densamma som dagen för ansökan,
6. beslut som inte innefattar bifall till ansökan om inteckning,
7. vid anteckning om innehav av inteckning, hänvisning till dagboken, innehavarens namn och postadress eller i den mån ägaren gjort en avbetalning på det intecknade beloppet, hänvisning till denne,
8. anteckning om att innehav av inteckning upphört,
9. anteckning om *förnyelse*, utbyte, avskrivning, dödning eller annan förändring av inteckning,
10. anteckning om överklagande av ett beslut om inteckning och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet, och
11. anteckning om att en inteckning helt eller delvis är ogiltig enligt en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft, eller på grund av förhållande som avses i 36 § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

ogiltig enligt en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft, eller på grund av förhållande som avses i 36 § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.

Inteckningar redovisas i gällande företrädesordning. Gäller inteckningar med lika rätt anges det särskilt.

13 a §

Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om att ansökningar i inskrivningsärenden och begäran får ges in i form av elektroniska dokument. Transportstyrelsen får även meddela föreskrifter om det tekniska förfarandet för verifiering av innehåll i och utställare av ett elektroniskt dokument.

14 §

En handling som åberopas som bevis om förvärv av luftfartyg eller avtal om nyttjanderätt skall ges in tillsammans med två bestyrkta kopior. Om sökanden inte gör det skall inskrivningsmyndigheten framställa kopior på sökandens bekostnad.

Förvärvshandling eller annan utredning om ägarens förvärv av luftfartyget eller avtal om nyttjanderätt ska ges in tillsammans med två bestyrkta kopior. Om sökanden inte gör det ska inskrivningsmyndigheten framställa kopior på sökandens bekostnad.

18 §

Ärendena tas upp i dagboken efter hand som de handläggs och numreras i löpande följd för kalenderår. På varje handling anges vilken dag den inkommit eller upprättats och dagboksnummer.

Ärendena tas upp i dagboken efter hand som de handläggs och numreras i löpande följd för kalenderår. På varje handling anges vilken dag den kommit in eller upprättats.

För varje inskrivningsdag som inskrivningsärende enligt lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg handläggs, skall den som har fattat beslut i ärendet med sitt namn bestyrka vad som har förts in i dagboken.

21 §

För varje luftfartyg förs handlingarna samman till en akt. Akten förvaras efter nationalitets- och registreringsbeteckning.

För varje akt *skall* ett förteckningsblad föras. På förteckningsbladet *skall* det finnas uppgift om de handlingar som akten innehåller. Handlingar som tas in i akten numreras i löpande följd i den ordning de *inkommit* eller upprättats.

För varje akt *ska* ett förteckningsblad föras. På förteckningsbladet *ska* det finnas uppgift om de handlingar som akten innehåller. Handlingar som tas in i akten numreras i löpande följd i den ordning de *kommit in* eller upprättats.
Akten får hållas i elektronisk form. Även förteckningsbladet får föras i elektronisk form.

23 §

Införing i inskrivningsregistret sker över terminal och anses verkställd när handläggarens instruktion att databehandlingen *skall* slutföras lämnats över terminalen. *Varje införingsåtgärd skall bestyrkas av handläggaren.*

Uppstår avbrott i informationssystemets drift eller finns det andra särskilda skäl, får införing i stället göras på tillfälligt upprättat registerupplägg. Sådan införing anses gjord när den bestyrkts av handläggaren. Den *skall* föras över till informationssystemet snarast möjligt efter driftavbrottet.

Införing i inskrivningsregistret sker över terminal och anses verkställd när handläggarens instruktion att databehandlingen *ska* slutföras lämnats över terminalen.

Uppstår avbrott i informationssystemets drift eller finns det andra särskilda skäl, får införing i stället göras på tillfälligt upprättat registerupplägg. Sådan införing anses gjord när den bestyrkts av handläggaren. Den *ska* föras över till informationssystemet snarast möjligt efter driftavbrottet.

24 §

Förhållanden som inte längre gäller skall inte redovisas i inskrivningsregistret.

Ett förhållande som inte längre gäller (äldre förhållande) får redovisas som tilläggsinformation till inskrivningsregistret.

Med äldre förhållande avses tidigare ägare, tidigare nyttjanderättshavare, tidigare inteckningsåtgärder och anteckningar.

När luftfartyg avförs från registret, skall uppgifterna om egendomen föras över till en särskild arkivförteckning. Uppgifterna skall anses utgöra tilläggsinformation till inskrivningsregistret.

När luftfartyg avförs från registret, ska uppgifterna om egendomen föras över till en särskild arkivförteckning. Uppgifterna ska utgöra tilläggsinformation till inskrivningsregistret.

26 §

Bevis utfärdas på en blankett enligt ett formulär som fastställs av inskrivningsmyndigheten. Består ett bevis om inskrivning av förvärv, nyttjanderätt eller inteckning av flera sidor numreras dessa i följd för hela beviset. På sista sidan av ett sådant bevis skall uppgift lämnas om det antal sidor beviset omfattar.

Ett bevis dateras och undertecknas av den som fattat beslutet. Består ett bevis om inskrivning av förvärv, nyttjanderätt eller inteckning av två eller flera blad dateras och undertecknas varje blad. På varje blad anges nationalitets- och registreringsbeteckningen för det luftfartyg som beviset gäller.

Bevis utfärdas på en blankett enligt ett formulär som fastställs av inskrivningsmyndigheten. Består ett bevis om inskrivning av förvärv, nyttjanderätt eller inteckning av flera sidor numreras dessa i följd för hela beviset. På sista sidan av ett sådant bevis ska uppgift lämnas om det antal sidor beviset omfattar.

Ett bevis ska dateras. Består ett bevis om inskrivning av förvärv, nyttjanderätt eller inteckning av två eller flera blad dateras varje blad. På varje blad anges nationalitets- och registreringsbeteckningen för det luftfartyg som beviset gäller.

33 §

Datum
2023-10-19Version
1.0Dnr/Beteckning
TSL 2023-7521

Ett registerutdrag utfärdas på en blankett enligt ett formulär som fastställs av inskrivningsmyndigheten. Består ett registerutdrag av flera sidor numreras dessa i följd för hela utdraget. På sista sidan av ett sådant registerutdrag *skall* uppgift lämnas om det antal sidor detta omfattar.

Registerutdraget dateras *och undertecknas av den som är ansvarig för dess riktighet*. Består utdraget av två eller flera blad dateras *och undertecknas* varje blad. På varje blad anges nationalitets- och registreringsbeteckningen för det luftfartyg som utdraget gäller.

Ett registerutdrag utfärdas på en blankett enligt ett formulär som fastställs av inskrivningsmyndigheten. Består ett registerutdrag av flera sidor numreras dessa i följd för hela utdraget. På sista sidan av ett sådant registerutdrag *ska* uppgift lämnas om det antal sidor detta omfattar.

Registerutdraget *ska* dateras. Består utdraget av två eller flera blad dateras varje blad. På varje blad anges nationalitets- och registreringsbeteckningen för det luftfartyg som utdraget gäller.

36 a §

Senast sex månader innan en inskrivning kan komma att förfalla enligt 24 a § lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg ska inskrivningsmyndigheten skicka underrättelse om förhållandet till

- 1. inskriven ägare till luftfartyget vad gäller inskrivet förvärv,*
- 2. ägaren till luftfartyget och inskriven nyttjanderättshavare vad gäller inskriven nyttjanderätt, och*
- 3. ägaren till luftfartyget och den som är antecknad som innehavare av inteckningen vad gäller inteckningar.*

Denna förordning träder i kraft den xx.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

I syfte att främja den svenska sjöfartsnärings konkurrenskraft antog regeringen den 17 januari 2013 en handlingsplan för den svenska sjöfartsnäringen (dnr N2013/342/TE). I handlingsplanen anger regeringen bland annat att det finns ett behov av att förenkla vissa bestämmelser i anslutning till fartygsregistret. Resultatet blev promemorian Regelförenklingar för sjöfarten. Därefter har regeringen beslutat om proposition 2016/17:205, som innebar att vissa av förslagen i promemorian ledde till lagändringar den 1 februari 2018. Den 1 februari 2018 trädde även en rad förordningsändringar i kraft.

För att effektivisera verksamheten i den riktning som promemorian tar upp har Transportstyrelsen tagit fram ett nytt fartygsregister med tillhörande ärendehanteringssystem. Även ett nytt inskrivningsregister för luftfartyg, med tillhörande ärendehanteringssystem, har tagits i drift. Det är samma ärendehanteringssystem som används till de båda registren och tanken är att systemen så långt som det är möjligt ska likna varandra. Anledningen till att ett nytt inskrivningsregister togs fram var dels på grund av att det system som användes för inskrivning av luftfartyg hade funnits under många år och behövde ersättas av tekniska skäl. Dels eftersom att inskrivning av skepp och luftfartyg i många avseenden liknar varandra.

Under arbetets gång med att ta fram de nya registren har behov av lag- och förordningsändringar uppmärksammats. Det är mestadels fråga om bestämmelser som förhindrar tilltänkta effektiviseringsåtgärder. Ett exempel är införande av e-hantering av ärenden.

Transportstyrelsen ser stora möjligheter till effektivisering av myndighetens arbete. De förändringar som föreslås i denna framställan skulle i hög utsträckning bidra till att Transportstyrelsen lever upp till de krav som idag ställs från allmänheten på en modern myndighet. Vidare ser Transportstyrelsen att de förändringar som föreslås skulle tillgodose branschens behov på ett bra sätt.

Vid framtagandet av de förändringar som föreslås avseende framförallt inskrivningsdag och e-hantering, men även till viss del vad gäller dagbok, bevis och registerutdrag, har Transportstyrelsen jämfört med hur lagstiftningen ser ut för Lantmäteriet och även hur de arbetar med sina inskrivningsärenden. Transportstyrelsen har i stort inte funnit anledning att föreslå andra lösningar vad gäller regleringar än de som tagits fram för Lantmäteriet och därför är en stor del av lagtexten hämtad från jordabalken

(1970:994) och inskrivningsförordning (2000:309). Med anledning av att både Transportstyrelsen och Lantmäteriet är inskrivningsmyndigheter anser Transportstyrelsen att regelverken gällande inskrivning bör stämma överens så långt som möjligt.

Hanteringen av fartyg i fartygsregistret och luftfartyg i luftfartygsregistret samt inskrivningsregistret för luftfartyg är i stor del överensstämmande. Då det är samma myndighet som hanterar dessa tre register anser Transportstyrelsen att även regelverken för dessa register bör stämma överens i så stor utsträckning som möjligt. Vissa av de förslag som tas upp i denna framställan finns även föreslagna för fartygsregistret. Det finns även förslag i denna framställan som är hämtade från det regelverk som styr hanteringen av fartygsregistret, för att på så sätt även möjliggöra de fördelar som finns i den lagstiftningen för luftfartygsregistret och inskrivningsregistret för luftfartyg.

2 E-hantering

2.1 Elektroniska akter

Förslag

Att det läggs till en tredje mening i 39 § 1 st. lag om inskrivning av rätt till luftfartyg som reglerar att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att akterna i inskrivningsärendena får vara i elektronisk form. Vidare att det läggs till ett nytt tredje stycke i 21 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg där det regleras att akten får hållas i elektronisk form och att förteckningsbladet får föras i elektronisk form. Slutligen att det läggs till ett nytt tredje stycke i 37 § förordning om luftfartygsregistret m.m. som reglerar att akten får hållas i elektronisk form.

Skäl till förslaget: Idag hålls samtliga luftfartygsakter i pappersform, vilket exempelvis innebär att akter hämtas från arkivet innan frågor på telefon eller mejl kan besvaras. Under den tid som det tar att hämta en akt måste antingen frågeställaren vänta i telefon eller bli uppringd senare. Vidare måste samtliga akter i ärenden som ska handläggas under dagen hämtas av handläggare. Skulle akterna istället hållas i elektronisk form går det att få fram dem direkt i datorn, utan att det behöver läggas ner tid på att plocka fram akterna från arkivet. Risken för att handlingar förkommer minskas också när dessa hålls elektroniskt.

För luftfartygsregistrets akter framgår det av 37 § förordning (1986:172) om luftfartygsregistret m.m. att handlingar i ärenden som avser ansökningar eller anmälningar i luftfartygsregistret ska föras samman i akter. Vidare att detsamma gäller för handlingar i ärenden som avser anteckningar i bihanget till luftfartygsregistret och anteckningar i brukarförteckningen. För inskrivningsregistret för luftfartyg framgår det av 39 § 1 st. lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg att handlingar i inskrivningsärendena ska föras samman i akter. Av 21 § förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg framgår det att för varje luftfartyg ska handlingarna föras samman till en akt. I vilken form dessa akter ska hållas framgår dock inte.

För Lantmäteriet framgick det tidigare av 19 kap. 9 § 1 st. jordabalken att inskrivningsmyndigheten skulle sammanföra handlingarna i inskrivningsärendena i akter. Paragrafen har sedan ändrats genom att det lagts till att akterna ska utgöra en del av ärenderegistret, om de är i elektronisk form. Av författningskommentarerna till 19 kap. 9 § 1 st. jordabalken i prop. 2005/06:28 framgår det att det har ansetts självklart att akterna även ska kunna vara elektroniska. Vidare framgår det att en ny andra mening lagts till i syfte att anpassa bestämmelserna till en framtida

elektroniskt dokument- och ärendehantering. 19 kap. 9 § 1 st. jordabalken har kompletterats med bestämmelser i 19 § inskrivningsförordningen. Där anges vilka handlingar som får hållas i elektroniska akter.

Mot bakgrund av att det inte uttryckligen framgår i vilken form akterna ska hållas och med anledning av vad som framkommit i prop. 2005/68:28 har Transportstyrelsen tolkat det som att det är möjligt att ha akterna i elektronisk form. För att tydliggöra att akterna kan hållas i elektronisk form och för att bestämmelserna gällande akternas form ska vara överensstämmande för Transportstyrelsen och Lantmäteriet anser Transportstyrelsen att föreslagna ändringar bör genomföras.

2.2 Elektroniska ansökningar

Förslag

Att 2 kap. 5, 6 och 8 §§ luftfartslagen och 40 § lag om inskrivning av rätt till luftfartyg ändras så att ansökan, anmälan eller begäran ska göras i pappersform om inte annat föreskrivits. Därtill att det regleras i aktuella paragrafer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriftsrätt vad gäller elektroniska ansökningar, anmälningar eller begäran och att det läggs till bestämmelser om vad som avses med ett elektroniskt dokument. Vidare att det införs nya paragrafer, 2 kap. 5 a, 6 a och 8 a §§, i luftfartslagen och, 40 b §, i lag om inskrivning av rätt till luftfartyg, där det regleras vart en elektronisk ansökan eller begäran ska lämnas och när den anses inkommen till myndigheten. Att det införs en ny paragraf, 13 a §, i förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg, där Transportstyrelsen ges föreskriftsrätt vad gäller elektroniska ansökningar och begäran samt föreskriftsrätt vad gäller det tekniska förfarandet för de elektroniska dokumenten.

Skäl till förslaget: Med den lagstiftning som finns idag måste alla ansökningar i luftfartygsregisterärenden och inskrivningsärenden ges in i pappersform. För ärenden i luftfartygsregistret framgår det av 2 kapitlet i luftfartslagen (2010:500) hur begäranden, ansökningar och anmälningar ska göras. Av 5 § framgår det att ansökan om registrering ska vara skriftlig. I 6 § regleras det att en begäran om avregistrering ska göras skriftligen och att ägaren är skyldig att skriftligen anmäla om någon av avregistreringsgrunderna har inträtt. Slutligen regleras det i 8 § att en anmälan om nyttjanderätt ska göras skriftligen. Därutöver framgår det av de kompletterande bestämmelserna i 3 § 2 st. Transportstyrelsens föreskrifter om registrering av luftfartyg m.m. (TSFS 2018:33), att en ansökan eller anmälan i luftfartygsregisterärenden ska göras skriftligen på avsedd blankett och innehålla de uppgifter samt åtföljas av de handlingar som framgår av

föreskriften. För ärenden i inskrivningsregistret för luftfartyg framgår det av 40 § lag om inskrivning av rätt till luftfartyg att ansökningar i inskrivningsärenden ska göras skriftligen. Några bestämmelser gällande huruvida ovanstående begäranden, ansökningar och anmälningar får göras i elektronisk form finns varken i lag, förordning eller föreskrift.

I promemorian avseende regelförenklingar för sjöfarten ställer sig utredaren Johan Schelin positiv till möjligheten att ansökningar ska kunna lämnas in elektroniskt. Han anför att e-ansökningar inte bör införas fullt ut, men att de som har tillgång till en giltig e-legitimation bör ges möjlighet att lämna digitala ansökningar. Regelverket ser i stort likadant ut för inskrivningsregistret för luftfartyg som för fartygsregistret. Transportstyrelsen ser därför att detta tankesätt även borde vara tillämpligt vad gäller inskrivningsregistret för luftfartyg.

För Lantmäteriets del har bestämmelser gällande elektroniska ansökningar förts in i jordabalken och i inskrivningsförordningen. I 19 kap 10 § 1 st. jordabalken har det förtydligats att ansökan ska ske i pappersform. Det har även lagts till en andra mening som har möjliggjort elektroniska ansökningar genom att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter gällande detta. Av paragrafens andra stycke framgår det vad som avses med elektroniskt dokument. I 19 kap. 10 a § jordabalken finns närmare bestämmelser om hur ansökningsförfarandet ska gå till. Även i inskrivningsförordningen har det lagts till bestämmelser gällande elektroniska ansökningar. De bestämmelser i inskrivningsförordningen som kan bli aktuella för Transportstyrelsen återfinns i 2 och 3 §§. I 2 § regleras i vilka typer av ärenden som ansökningar kan ges in elektroniskt och det ges även en möjlighet att ge in andra handlingar elektroniskt. Lantmäteriet ges i 3 § möjlighet att föreskriva hur de elektroniska handlingarna ska vara beskaffade och även möjlighet att ge tillstånd att elektroniska handlingar kan ges in på andra sätt än vad som föreskrivits.

Transportstyrelsen anser att det fortsatt är av vikt att det går att säkerställa att det är rätt person som har gjort den elektroniska ansökan eller anmälan. Detta skulle kunna lösas genom att den som är behörig att göra ansökan eller anmälan signerar denna med sin e-legitimation. Likaså bör fortsatt möjligheten att lämna in ansökningar och anmälningar i pappersform finnas kvar, särskilt för utländska sökandens behov.

Att införa möjligheten att ge in ansökningar och anmälningar i elektronisk form skulle underlätta handläggningen samt anpassa verksamheten till de krav som ställs från allmänheten idag. Transportstyrelsen ser dock att det kan

vara bra om myndigheten successivt kan börja ta emot ansökningar och anmälningar elektroniskt. För att möjliggöra en lämplig lösning för den elektroniska ärendehandläggningen så föreslås det att Transportstyrelsen ges föreskriftsrätt, i de delar som myndigheten saknar sådant, gällande i vilka ärendetyper som ansökningar och anmälningar kan ges in elektroniskt.

För att möjliggöra elektroniska ansökningar, anmälningar och begäran ser Transportstyrelsen att det skulle behöva göras förändringar i luftfartslagen, lag om inskrivning av rätt till luftfartyg och i förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg. Vad gäller luftfartygsregistret framgår det av 38 § 1 st. förordning om luftfartygsregistret m.m. bland annat att Transportstyrelsen får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i förordningen och föreskrifter om undantag från förordningen. Transportstyrelsen har tolkat detta som att det genom denna bestämmelse, tillsammans med de förändringar som föreslås i luftfartslagen gällande elektroniska ansökningar och anmälningar, finns bemyndigande för myndigheten att meddela föreskrifter gällande bland annat i vilka ärenden som elektroniska ansökningar får ges in och hur en elektronisk handling ska vara beskaffad. Därmed ser inte Transportstyrelsen att det behövs någon förändring i förordning om luftfartygsregistret m.m. för att möjliggöra elektroniska ansökningar och anmälningar.

I Lantmäteriets ärenden finns det idag en möjlighet att under vissa förutsättningar ge in bestyrkta fångeshandlingar elektroniskt. Något som framgår av 19 kap. 11 a § jordabalken. I inskrivningsförordningens 3 § finns närmare bestämmelser gällande förutsättningarna att ge in fångeshandlingar elektroniskt och lantmäteriets möjligheter att meddela föreskrifter kring detta. Lantmäteriet har i Lantmäteriets föreskrifter om e-ansökan i inskrivningsärenden, LMFS 2018:2, reglerat förfarande för att ge in exempelvis fångeshandlingen elektroniskt. För att föreskrifterna ska vara tillämpliga krävs det att ansökan om inskrivning har gjorts i form av ett elektroniskt dokument. En elektronisk ansökan får enligt föreskriften ges in av en fysisk eller juridisk person som står under Fastighetsmäklarinspektionens, Finansinspektionens, Sveriges Advokatsamfunds eller med dem jämförlig tillsyn och det krävs även att de har ett gällande avtal med Lantmäteriet om ingivande av e-ansökan i inskrivningsärenden. Om det till stöd för ansökan ges in en elektronisk kopia av exempelvis en fångeshandling ska ingivaren på heder och samvete intyga att den elektroniska kopian överensstämmer med originalhandlingen.

Gällande luftfartygsärenden finns inte samma koppling mellan luftfartygsaffären och någon som står under Finansinspektionens eller motsvarande myndighets tillsyn. Det finns i dagsläget inte någon naturlig

aktör som skulle kunna ta emot handlingar på så sätt som sker vid fastighetsaffärer. Transportstyrelsen ser därför inte att det finns något behov av att införa en möjlighet att ge in fångeshandlingar elektroniskt på motsvarande sätt. En sådan möjlighet skulle snarare skapa ett behov och efterfrågan på marknaden som innebär merkostnader samt skulle kunna innebära begränsningar vid luftfartygsaffärer.

3 Dagbok, bevis och registerutdrag

3.1 Borttagande av underskriftskrav på dagbok och krav på dagboksnummer på handlingarna

Förslag

Att underskriftskravet på dagboken och kravet på att det på handlingarna ska anges dagboksnummer tas bort från 18 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg.

Skäl till förslaget: Det framgår idag av 18 § 1 st. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg att det på varje handling ska anges vilken dag handlingen kommit in eller upprättats och dagboksnummer. Av andra stycket framgår det att den som fattat beslut i ärendet med sitt namn ska bestyrka vad som förts in i dagboken. Andra stycket har Transportstyrelsen tolkat som att den som fattat ett beslut måste skriva under och att det inte räcker med att beslutsfattarens namn står där.

Tanken med det nya ärendehanteringssystemet och inskrivningsregistret för luftfartyg är att alla handlingar ska finnas i digital form. Inkommande handlingar ska kunna skannas in direkt då de inkommer till myndigheten och sedan arkiveras. Handläggningen av ärendena ska sedan ske med de inskannade handlingarna som grund. Dagboksnummer i ett specifikt ärende tilldelas först när ärendet är beslutat i fartygsregistret och klockan har blivit tolv.

Varje inkommen handling stämplas med det datum som den kommit in till myndigheten. Dagboksnummer kan skrivas på handlingen först när beslut tagits i ärendet, eftersom att det är då de tilldelas. Om kravet på att dagboksnummer måste finnas på handlingarna tas bort så behöver handlingarna endast stämplas med en datumstämpel när de kommer in. Handlingarna kommer att skannas in direkt i ett ärende som rör det specifika luftfartyget och det kommer att framgå vilken dag handlingen kommit in till myndigheten. Transportstyrelsen anser att ett sådant tillvägagångssätt uppfyller den funktion som dagboksnummer på inkommande handlingar har idag.

Vad gäller underskrift på dagboken så anser Transportstyrelsen att det fortsatt är av vikt att det går att se vem som fattat beslutet. Genom att var och en har egna inloggningar i systemen samt då att allt som görs i systemen loggas går det därigenom att spåra vem som fattat ett visst beslut om tveksamheter uppstår. För att tydligt visa vem som har fattat beslutet utåt bör namnet stå tryckt på dagboksbladet, men med den skillnaden att någon underskrift inte längre är nödvändig.

Om inte kravet på underskrift på dagboken tas bort måste dagboksbladen fortsatt skrivas ut och skrivas under samt därefter, i enlighet med gällande arkivbestämmelser, sättas in i en pärm för bevarande. Transportstyrelsen ser att dagboken istället skulle kunna föras i digital form och vara återsökningsbar i systemet. En sådan funktion finns redan i det nya inskrivningsregister för luftfartyg som tagits fram.

Dessa två förändringar skulle möjliggöra en effektiv elektronisk hantering och ta bort en stor del av den nuvarande pappershanteringen. Vilket i sin tur skulle innebära att verksamheten sparar väldigt mycket tid.

3.2 Borttagande av underskriftskrav på bevis och registerutdrag

Förslag

Att underskriftskravet tas bort från 26 § 2 st. och 33 § 2 st. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg. Vidare att kravet på bestyrkande tas bort från 23 § 1 st. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg.

Skäl till förslaget: Idag framgår det av 26 § 2 st. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg att ett bevis ska dateras och undertecknas av den som fattat beslutet. Vidare att om ett bevis om inskrivning av förvärv, nyttjanderätt eller inteckning består av två eller flera blad så ska varje blad dateras och undertecknas. Av 33 § 2 st. framgår det att ett registerutdrag ska dateras och undertecknas av den som är ansvarig för dess riktighet. Är det så att registerutdraget består av två eller flera blad ska varje blad dateras och undertecknas. Detta har Transportstyrelsen tolkat som att den som fattat beslutet måste skriva under bevisen och registerutdragen. Därtill regleras det i 23 § 1 st. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg att varje införingsåtgärd ska bestyrkas av handläggaren.

Transportstyrelsen anser att det fortsatt är av vikt att det går att se vem som fattat beslutet. Genom att var och en har egna inloggningar i systemen samt eftersom att allt som görs i systemen loggas går det därigenom att spåra vem som fattat ett visst beslut om tveksamheter uppstår. För att tydligt visa vem som har fattat beslutet utåt bör namnet stå tryckt på beviset med den skillnaden att någon underskrift inte längre är nödvändig.

Tas inte kravet på underskrift på bevisen och registerutdragen bort kommer dessa handlingar fortsatt behöva skrivas ut för att sedan undertecknas och skannas in i den elektroniska akten. Efter det att bevisen skrivits under kommer handläggaren att behöva skicka ut bevisen manuellt. I enlighet med gällande arkivbestämmelser skulle dessutom bevisen och registerutdragen behöva bevaras i utskriven och undertecknad form. Detta skulle istället

kunna lösas genom att de handlingar som ska skickas ut till motparten skickas direkt från systemet till central utskrift, där sedan utskicken hanteras automatiskt utanför Transportstyrelsen, och en kopia på aktuell handling sparas i den digitala akten.

Ett borttagande av kravet på att varje införingsåtgärd ska bestyrkas av handläggaren och av underskriftskrav på registerutdragen samt bevisen skulle möjliggöra en effektiv elektronisk hantering och ta bort en stor del av den nuvarande pappershanteringen. Vilket i sin tur skulle innebära att verksamheten sparar mycket tid.

Transportstyrelsen ser dock att det finns två undantag från ovanstående hantering. Det första undantaget är att Transportstyrelsen ser att skuldebrevet för beviljade inteckningar fortsatt ska hanteras som idag. Skuldebrevet är handlingar i pappersform. Vid beslut om att bevilja inteckningen omvandlas skuldebrevet till en inteckningshandling. I samband med beslutet stämplas skuldebrevet med information om bland annat inskrivningsdag och dagboksnummer samt skrivs under av beslutsfattaren. Transportstyrelsen anser att det utifrån ett äkthetskrav och för att ge dignitet åt handlingen är motiverat med underskrift av beslutsfattaren på skuldebrevet. Vid exempelvis dödande av inteckningen behöver skuldebrevet ges in och då är underskriften ett tydligt sätt att avgöra att det är rätt handling som har getts in.

Det andra undantaget är hanteringen av tillfälligt upprättade registerupplägg. Av 23 § 2 st. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg framgår det att om det uppstår avbrott i informationssystemets drift eller om det eljest föreligger särskilda skäl får införing göras på tillfälligt upprättat registerupplägg. Vidare att en sådan införing anses gjord när den har bestyrkts av handläggaren. Hanteringen av de tillfälligt upprättade registeruppläggen sker manuellt utanför inskrivningsregistret för luftfartyg och någon loggning av vem som har utfört åtgärden finns därmed inte. Som framförts ovan anser Transportstyrelsen att det är av vikt att det framgår vem som har utfört en åtgärd, något som i dessa situationer bäst löses genom att det tillfälligt upprättade registerupplägget skrivs under av den som har utfört åtgärden. Mot bakgrund av ovanstående anser Transportstyrelsen att underskriftskravet ska finnas kvar avseende tillfälligt upprättade registerupplägg.

4 Inskrivningsdag

4.1 Tillämpningen hos Transportstyrelsen och Lantmäteriet

Begreppet inskrivningsdag kan beskrivas som en juridisk handläggningsregel som finns för såväl Transportstyrelsen som Lantmäteriet. Detta möjliggör en jämförelse av hur tillämpningen av inskrivningsdag sker på de båda myndigheterna. Lantmäteriet har genom lag- och förordningsändringar en friare hantering av inskrivningsdag än tidigare när myndigheten hade samma hantering som Transportstyrelsen. Denna ändrade hantering medför att Lantmäteriet inte behöver handlägga alla inskrivningsärenden på den inskrivningsdag som de kommit in till myndigheten.

4.1.1 Tillämpningen hos Transportstyrelsen

Av lag om inskrivning av rätt till luftfartyg framgår det att inskrivningsärenden ska tas upp på inskrivningsdag. Inskrivningsdag hålls till klockan tolv varje måndag till fredag, med undantag för helgdagar. Detta medför att en handling som kommer in i ett inskrivningsärende innan klockan tolv en helgfri vardag ska tas upp på aktuell inskrivningsdag. Har handlingen däremot kommit in efter klockan tolv ska ärendet tas upp nästkommande inskrivningsdag.

De beslut som fattas en viss inskrivningsdag offentliggörs när den inskrivningsdagen är avslutad, det vill säga efter klockan tolv. Transportstyrelsen handlägger och beslutar idag i registerärenden samma inskrivningsdag som de kommit in, det vill säga kommer ett sådant ärende in före klockan tolv en måndag fattas beslutet den dagen.

4.1.2 Tillämpningen hos Lantmäteriet och deras förändringar

Lantmäteriets hantering av inskrivningsdag har till för ett par år sedan varit identisk med Transportstyrelsens. För att möjliggöra ett förändrat synsätt och tillämpning av inskrivningsdag har Lantmäteriet gjort förändringar i Jordabalken och i inskrivningsförordning (2000:309). Reglerna gällande att inskrivningsärenden ska tas upp på inskrivningsdag kvarstår dock.

De förändringar som gjorts i jordabalken och inskrivningsförordningen har lett till att Lantmäteriet i dagsläget handlägger sina ärenden på följande sätt:

- När ett ärende kommer in till inskrivningsmyndigheten diarieförs det i ett för ändamålet upprättat ärenderegister.
- Uppgift om vilken eller vilka fastigheter som ärendet berör registreras vid diarieföringen.

- Ärenderegistret för den aktuella inskrivningsdagen godkänns när samtliga ärenden som hör till aktuell inskrivningsdag har diarieförts.
- Därefter färdigbehandlas varje enskilt ärende och besluten registreras sedan i inskrivningsmyndighetens inskrivningsdel för inskrivningsärenden.

För att möjliggöra ovan beskriven handläggning har bestämmelsen gällande så kallat tankeuppskov i 19 kap 15 § jordabalken tagits bort för att möjliggöra att ärendena kan tas upp på en senare dag. Vidare har ordet ”dagbok” ersatts med ”ärenderegister” i 19 kap. 8 § jordabalken. Av författningskommentarerna till 19 kap. 8 § jordabalken i prop. 2005/06:28 framgår det att syftet med aktuell ändring är att paragrafen ska anpassas till de elektroniska rutiner som är tänkta att användas vid den framtida ärendehantering. Det framgår av övervägandena i prop. 2005/06:28 att det får anses naturligt att inskrivningsärenden som kommit in omedelbart registreras i ett framtida elektroniskt handläggningssystem. Vidare att registreringen då bör ske i ett särskilt ärenderegister som förs i elektronisk form. Slutligen att bestämmelserna om förande av dagbok bör ersättas av bestämmelser om förande av ett sådant ärenderegister för att på så sätt möjliggöra en sådan hantering.

I inskrivningsförordningen har bestämmelser för att möjliggöra det förändrade synsätt som Lantmäteriet har gällande inskrivningsdag lagts till i 5-7 §§. Av dessa paragrafer framgår det bland annat att ett inskrivningsärende först ska registreras i ett register och när samtliga ärenden som hör till en inskrivningsdag har registrerats får besluten i ärendena föras över till inskrivningsdelen.

4.2 Förändrad tillämpning

Förslag

Att bestämmelsen gällande så kallat tankeuppskov tas bort från 43 § 3 st. lag om inskrivning av rätt till luftfartyg.

Skäl till förslaget: Dagens tillämpning av inskrivningsdag medför att Transportstyrelsen blir väldigt låst i sin verksamhet. Alla inskrivningsärenden måste handläggas och beslutas i inskrivningsregistret för luftfartyg samma inskrivningsdag som de kommit in. Detta för att kunna tillgodose branschens behov.

Ärendemängden kan variera mycket från dag till dag. För att lättare kunna klara av den varierande ärendemängden skulle det underlätta om Transportstyrelsen får möjlighet till en flexiblare tillämpning av inskrivningsdag, likt den som Lantmäteriet tillämpar.

Transportstyrelsen ser även att en förenklad tillämpning av inskrivningsdag skulle ge andra möjligheter ur ett totalförsvarsperspektiv. Vid en kris- eller krigssituation kan det tänkas att det är en ytterst begränsad bemanning på myndigheten som har kunskapen och rätten att fatta beslut i inskrivningsärenden. Detta skulle då kunna leda till att den personal som är i tjänst inte hinner fatta beslut i ärendena i den takt som de kommer in, vilket i sin tur leder till att det skapas ärendebalanser. Genom en förenklad tillämpning av inskrivningsdag, så som det beskrivs nedan, skulle ett ärende som har hög prioritet sett ur ett totalförsvarsperspektiv kunna prioriteras framför andra inskrivningsärenden.

För att möjliggöra en flexiblare tillämpning ser Transportstyrelsen att i vart fall bestämmelsen gällande så kallat tankeuppskov i 43 § 3 st. lag om inskrivning av rätt till luftfartyg behöver tas bort. Detta för att möjliggöra att ett inskrivningsärende kan tas upp på en senare kalenderdag. Däremot ser inte Transportstyrelsen att samma behov finns avseende att införa ett ärenderegister så som Lantmäteriet har gjort. En flexiblare tillämpning av inskrivningsdag skulle istället kunna lösas med andra tekniska lösningar och uppnå samma säkerhetsgrad utan förväxlingsrisk av vilken inskrivningsdag som ett ärende kommit in på utan att ett separat ärenderegister upprättas.

För att fortsatt kunna tillgodose branschens behov kommer Transportstyrelsens målsättning vara att alltid handlägga ärendena samma inskrivningsdag som de kommit in till myndigheten. Men en möjlighet att frångå detta vid väldigt hög arbetsbelastning skulle i hög grad underlätta myndighetens arbete likväl som att öka förmågan till bibehållen kontinuitet i hanteringen av inskrivningsärenden i händelse av kris eller krig.

Det nya inskrivningsregistret för luftfartyg med tillhörande ärendehanteringssystem möjliggör det för Transportstyrelsen att diarieföra ärendena i ärendehanteringssystemet samma dag som de kommit in. Det blir därigenom möjligt att eftersöka om något ärende har kommit in gällande ett visst luftfartyg. Det skulle även kunna införas en funktion i inskrivningsregistrets sökfunktion som gör att det markeras om det har kommit in ett ärende på ett visst luftfartyg, för att än mer möjliggöra att rätt information lämnas vid förfrågan. En sådan markering skulle endast vara synbar för de som arbetar på inskrivningsmyndigheten, Transportstyrelsen.

Den flexibilitet som Transportstyrelsen efterfrågar innebär att myndigheten kan fatta beslut i ett ärende oavsett vilken inskrivningsdag ärendet kommit in. Det vill säga att beslut fattas på en senare kalenderdag och inte just på den kalenderdag som ärendet kommit in. Beslut kommer dock alltid att fattas på den inskrivningsdag som ärendet kommit in, men det kan vara en

annan kalenderdag. Detta medför att det sakrättsliga skyddet fortsatt kommer att erhållas från samma inskrivningsdag.

En förutsättning för ovanstående hantering är självfallet att myndigheten har full koll på vilka ärenden som kommit in. Vid väldigt hög arbetsbelastning ser Transportstyrelsen detta som en möjlighet att inte behöva fatta beslut i ärenden i just den ordning som de kommit in, utan att det är möjligt att ta ett ärende med väldigt hög prioritet före ett ärende som kommit in en tidigare inskrivningsdag. Flexibiliteten medför ökade förutsättningar att möta branschens behov av snabba beslut vid efterfrågad tidpunkt. Dock utan att det sakligt påverkar utgången för andra sökanden i andra ärenden för andra luftfartyg. Det kan understrykas att för ärenden som härrör sig till samma luftfartyg kommer beslut att fattas i den ordning som ärendena kommit in. Myndigheten har ordning och reda på när ärendena inkommit så att exempelvis ett beslut inte kommer att fattas i förvärv nummer två innan förvärv nummer ett har handlagts.

Det framgår av 39 § lag om inskrivning av rätt till luftfartyg att det ska föras dagbok över inskrivningsärendena. I 18 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg regleras det att ärenden ska tas upp i dagboken efter hand som de ska handläggas och att de ska numreras i löpande följd per kalenderår. Detta innebär att varje beslut som fattas i inskrivningsärenden i inskrivningsregistret för luftfartyg kommer att tilldelas ett dagboksnummer. Besluten kommer att tilldelas dagboksnummer i turordning efter hur beslut fattats. Det vill säga beslut ett får dagboksnummer ett, beslut två får dagboksnummer två och så vidare. Fattas inte besluten i turordning baserat på inskrivningsdag, så innebär det att dagboksnumren inte kommer att komma i turordning per inskrivningsdag. Det kommer dock med den teknik som finns idag vara möjligt att få ut dagbokslistor som bygger på dels dagboksnummerordning och dels på inskrivningsdag. Transportstyrelsen ser därmed inte att det kommer att uppstå något problem angående dagboksnumren.

5 Bevis om förvärv

Förslag

Att det i 14 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg förtydligas vad ägaren ska ge in för att styrka sitt förvärv av luftfartyget.

Skäl till förslaget: Reglerna gällande vad som ska ges in som bevis om förvärv av ett luftfartyg skiljer sig åt mellan luftfartygsregistret och inskrivningsregistret för luftfartyg. Det framgår av 14 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg att en handling som åberopas som bevis om förvärv ska ges in tillsammans med två bestyrkta kopior.

Vid registrering av luftfartyg i luftfartygsregistret framgår det av 12 § 2 st. 3 p. förordning om luftfartygsregistret m.m. att förvärvshandling eller annan utredning av ägarens förvärv av luftfartyget ska ges in tillsammans med ansökan om registrering. Vid anmälan om förvärv av ett i luftfartygsregistret redan registrerat luftfartyg finns motsvarande bestämmelser i 16 § 2 st. 3 p. samma förordning. Det framgår av den bestämmelsen att förvärvshandling eller annan utredning om den nye ägarens förvärv av luftfartyget ska ges in tillsammans med den nya ägarens anmälan. Av bestämmelserna i 3 § 2 st. Transportstyrelsens föreskrifter om registrering av luftfartyg m.m. framgår det att om en förvärvshandling som ges in för att styrka förvärvet inte ges in i original, så ska den vara vidimerad.

För luftfartygsregistret framgår det således uttryckligen att förvärvshandlingen ska ges in som bevis om förvärv. Alternativt kan annan utredning om ägarens förvärv av luftfartyget ges in. Vad gäller inskrivningsregistret för luftfartyg framgår det däremot endast att den handling som åberopas som bevis om förvärv ska ges in. Det framgår således inte att det ska vara förvärvshandlingen, utan endast att det ska vara en handling som åberopas som bevis om förvärv. Hos inskrivningsmyndigheten har detta dock tolkats som att det är förvärvshandlingen som ska ges in i original och det är också så som bestämmelsen har tillämpats. Den skillnad som finns vid tillämpningen av bestämmelserna idag är att fångeshandlingen vid åtgärder i luftfartygsregistret med stöd av Transportstyrelsens föreskrift kan ges in som vidimerad kopia.

En jämförelse kan göras med fartygsregistret och hanteringen vid registrering av skepp och inskrivning av ny ägare till ett register skepp. Av 2 kap. 13 § 1 st. fartygsregisterförordningen (1975:927) framgår det att fångeshandling ska ges in eller, om det inte har upprättats någon fångeshandling, annan tillförlitlig utredning om förvärvet. Motsvarande

bestämmelse för inskrivning av förvärv av ett redan registrerat skepp återfinns i andra stycket i 14 §.

Inskrivningsregistret för luftfartyg ger den antecknade ägaren ett sakrättsligt skydd och Transportstyrelsen har ett strikt skadeståndsansvar om det är så att myndigheten har fört in felaktiga uppgifter i inskrivningsregistret för luftfartyg. Med anledning av det skydd som erhålls genom inskrivning i inskrivningsregistret och det ansvar som åligger inskrivningsmyndigheten förefaller det märkligt att det är en så pass mycket vidare skrivning gällande vad som ska ges in för införingar i inskrivningsregistret för luftfartyg jämfört med införel i luftfartygsregistret.

Transportstyrelsen anser med de skäl som anförts ovan att bestämmelsen avseende vad som ska ges in för att styrka förvärvet i inskrivningsärenden ska ändras så att det motsvarar vad som krävs för införel i luftfartygsregistret. Därigenom blir de krav som ställs på vad som ska ges in för styrkande av förvärv överensstämmande vad gäller luftfartygsregistret och inskrivningsregistret för luftfartyg. Vidare blir det som idag är praxis på området förtydligt i förordningen.

6 Avdelningen för inteckningar

6.1 Uppvisande av inteckningshandling

Förslag

Att det i 2 kap. 7 § luftfartslagen och 22 § förordning om luftfartygsregistret m.m. återinförs bestämmelser gällande att inteckningshandlingen ska ges in för att giltigt samtycke ska föreligga vid avregistrering.

Skäl till förslaget: Av 2 kap. 7 § luftfartslagen framgår det att om det finns en inskrivning i ett luftfartyg får luftfartyget endast avregistreras om den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett det. I den tidigare gällande luftfartslagen (1955:297) stadgades det i 2 kap 9 § att inteckningshandlingen skulle uppvisas för inskrivningsdomaren och att inteckningshavaren skulle samtycka till att intecknat luftfartyg avfördes ur registret. När luftfartslagen reviderades 1 januari 1987 fick 2 kap. 9 § en ny lydelse som motsvarar den som idag finns i 2 kap. 7 § luftfartslagen.

I 22 § förordning om luftfartygsregistret m.m. återfinns det bestämmelser om avregistrering av luftfartyg som det finns inskrivning i. Det framgår av bestämmelsen att sökanden ska lämna uppgift om att den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget får avregistreras. Vidare framgår det att det till ansökan om avregistrering ska bifogas luftfartygets nationalitets- och registreringsbevis samt handling som visar att den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget avregistreras. Det framgick tidigare av denna bestämmelse att inteckningshandlingen skulle uppvisas.

Av 23 § förordning om luftfartygsregistret m.m. framgår det att vid en anmälan om att det har inträffat något som innebär att ett luftfartyg ska avregistreras i enlighet med 2 kap. 6 § första stycket 2, 3, 4 eller 5 luftfartslagen, så ska de handlingar som föreskrivs i 22 § andra stycket ges in tillsammans med anmälan. De handlingar som ska ges in är luftfartygets nationalitets- och registreringsbevis samt handling som visar att den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget avregistreras.

En jämförelse kan göras med reglerna för fartygsregistret, där bestämmelser återfinns i 2 och 3 kap. sjölagen (1994:1009). För fartyg används institutet med pantbrev istället för inteckningshandling. Det framgår av 2 kap. 7 § 3 st. sjölagen att ett skepp eller skeppsbygge som är belastat med en inteckning inte får avregistreras förrän innehavaren av pantbrevet ger in pantbrevet och skriftligen samtycker till åtgärden. Av 2 kap. 16 § 1 st. fartygsregisterförordningen framgår det att pantbreven ska ges in vid avregistrering av ett skepp. Bestämmelser om vilka åtgärder som

myndigheten ska vidta med pantbrevet i samband med en avregistrering återfinns i 5 kap. 24 § fartygsregisterförordningen.

För intecknade fartyg är det således tydligt stadgat att inteckningshandlingen (pantbrevet) måste ges in i samband med en avregistrering, tillsammans med ett medgivande från pantbrevsinnehavaren om avregistrering av fartyget får ske. Ingivandet av pantbrevet presumerar att pantbrevsinnehavaren har medgett att avregistrering får ske.

Genom de ändringar som har gjorts i lag och förordning gällande luftfartyg har bestämmelserna gällande att inteckningshandlingen ska uppvisas försvunnit. Det saknas således idag krav på att inteckningshandlingen måste visas upp för att giltigt samtycket ska föreligga. Varför kraven har tagits bort och bestämmelserna har fått de utformningar som de har är oklart.

En anteckning om innehav i inskrivningsregistret för luftfartyg behöver inte återspegla de verkliga förhållandena. Efter det att anteckningen om innehav fördes in i inskrivningsregistret kan skuldebrevet ha bytt fordringsägare. En fordringsägare/borgenär riskerar att lida rättsförluster om säkerheten för fordringen förs utomlands. Kravet på samtycke finns för att undvika detta. Men kravet blir verkningslöst om det inte längre är den som står antecknad som innehavare i inskrivningsregistret för luftfartyg som innehar skuldebrevet. En inteckningshandling är en legitimationshandling som ger innehavaren en rätt att göra fordringen gällande och disponera över handlingen. Transportstyrelsen anser det därför vara motiverat att kräva att innehavaren visar upp skuldebrevet för att visa sin behörighet, på samma sätt som det är motiverat att kontrollera behörigheten för den som uppger sig företräda exempelvis en juridisk person.

Transportstyrelsen anser att borgenärsskyddet är väsentligt. Myndigheten kan sannolikt riskera stora skadeståndskrav om en borgenär skulle drabbas av ekonomiska förluster på grund av att denne inte getts möjlighet att medge att säkerheten förs utomlands. Och detta på grund av att myndigheten inte kontrollerat de verkliga förhållandena och sett till att det är den korrekta fordringsägaren som gett sitt samtycke.

Mot bakgrund av det som anförts ovan anser Transportstyrelsen att reglering gällande att inteckningshandling ska uppvisas för att giltigt medgivande ska anses föreligga vid avregistrering ska återinföras.

6.2 Införande av uppgifter om sökanden

Förslag

Att första punkten i 11 § 1 st. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg tas bort, så att uppgifter om sökanden inte längre ska föras in i avdelningen för inteckningar.

Skäl till förslaget: Det framgår av 11 § 1 st. p. 1 förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg att sökandens person-, samordnings- eller organisationsnummer, namn, hemvist och postadress ska föras in i avdelningen för inteckningar. Beträffande utlänningar ska även nationaliteten föras in.

Transportstyrelsen anser inte att detta är en uppgift som behöver framgå av inskrivningsregistret för luftfartyg. Uppgift om vem som har varit sökanden är inte en viktig uppgift för själva inteckningen. Det kan även vara så att den som har varit sökanden kanske inte längre har något med luftfartyget att göra. Det kan tänkas att sökanden exempelvis är en tidigare ägare eller tidigare innehavare av skuldebrevet. Information om sökanden är en uppgift som Transportstyrelsen behöver veta för att säkerställa att sökanden är behörig. Vill man veta vem som har varit sökanden i ett visst ärende återfinns uppgift om det i akten för luftfartyget.

En jämförelse kan göras med fartygsregistrets skeppsdel där det inte ska föras in någon uppgift om sökanden i avdelningen för inteckningar, 2 kap. 8 § fartygsregisterförordningen.

7 Förklara inskrivningar förfallna och möjlighet för Transportstyrelsen att självmant avregistrera luftfartyg

Avregistreringsgrunderna avseende luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret regleras i 2 kap. 6 § luftfartslagen. I 2 kap. 7 § luftfartslagen finns det en huvudregel som stadgar att ett luftfartyg inte får avregistreras om det finns en inskrivning i luftfartyget. Luftfartyget får dock avregistreras om den till vars förmån inskrivningen gäller medger att luftfartyget avregistreras. Detta har lett till att det idag finns luftfartyg som enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras, men som inte kan avregistreras med anledning av att luftfartyget belastas av inskrivningar.

Anledningen till att regeln i 2 kap. 7 § luftfartslagen finns är för att skydda såväl inskriven ägare eller nyttjanderättshavare som fordringsägare/borgenär. Transportstyrelsen anser att regeln i 2 kap. 7 § luftfartslagen fyller en viktig funktion och att bestämmelsen ska finnas kvar. Myndigheten ser dock att det skulle vara möjligt att införa bestämmelser som möjliggör att registermyndigheten, när vissa angivna avregistreringsgrunder föreligger, kan förklara inskrivningar förfallna när en viss angiven tid har förflutit. Vidare att Transportstyrelsen ges en möjlighet att självmant utan begäran avregistrera luftfartyg. Sådana bestämmelser finns idag avseende fartygsregistret.

I avsnitt 7.1 redogörs det för de regleringar som möjliggör det för Transportstyrelsen att förklara inteckningar i skepp förfallna och myndighetens rådighet att självmant, utan begäran, avregistrera skepp. Vidare ges det i avsnitt 7.2 en bakgrund till aktuellt förslag. Slutligen redogörs det i avsnitt 7.3 och 7.4 för hur en motsvarande reglering som den för skepp skulle kunna se ut avseende luftfartyg.

7.1 Reglering avseende fartygsregistret

I sjölagen och fartygsregisterförordningen återfinns till viss del bestämmelser som överensstämmer med de bestämmelser som finns i luftfartslagen, förordning om luftfartygsregistret m.m., lag om inskrivning av rätt till luftfartyg och förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg gällande avregistrering av luftfartyg som belastas av inskrivningar. För fartyg som är registrerade i fartygsregistret finns det dock möjlighet för registermyndigheten att efter 10 år, under vissa angivna förutsättningar, förklara inteckningar förfallna och även i vissa fall självmant avregistrera skepp samt skeppsbyggen. Här nedan kommer det att redogöras för hur regleringen ser ut avseende ovanstående. Eftersom att det inte är möjligt att

registrera ett pågående bygge av ett luftfartyg såsom med skeppsbyggen, kommer inte skeppsbyggen att behandlas här.

För skepp återfinns avregistreringsgrunderna i 2 kap. 6 § sjölagen. Är skeppet intecknat ska enligt 2 kap. 16 § 1 st. fartygsregisterförordningen pantbrevet ges in vid anmälan om avregistrering av skeppet. Av 2 kap. 7 § 3 st. sjölagen framgår det att om inteckning gäller i ett skepp som ska avregistreras, så får egendomen inte avföras ur registret förrän borgenären ger in pantbrevet och skriftligen samtycker till åtgärden. För att avregistrering av ett intecknat skepp, där någon av avregistreringsgrunderna är uppfyllda, ska kunna ske behöver således pantbrevet ges in. Ingivandet av pantbrevet presumerar att pantbrevsinnehavaren har medgett att avregistrering får ske.

Det förekommer att det avseende ett intecknat skepp kommer in en korrekt ifylld ansökan om avregistrering, där någon av avregistreringsgrunderna är uppfyllda, men där pantbrevet inte är bifogat. I de situationerna tillskrivs sökanden och ombeds att komma in med pantbrevet. Det kan då vara så att sökanden inte kommer in med pantbrevet alternativt upplyser registermyndigheten om att pantbrevet är förkommet, men att denne inte vill medverka till mortifikationsärendet i enlighet med lag (2011:900) om dödande av förkommen handling. Ansökan om avregistrering av skepp kommer i ett sådant ärende att avslås.

Detta medför således att trots att avregistreringsgrund föreligger kommer inte inteckningen att kunna dödas och skeppet avregistreras. I en sådan situation ska det dock göras en anteckning i enlighet med 2 kap. 28 § sjölagen. Av första stycket sjätte punkten framgår det att det ska antecknas om ett skepp enligt 2 kap. 6 § sjölagen ska avregistreras, men det finns hinder mot avregistreringen enligt 7 §. Det vill säga grund för avregistrering föreligger, men det finns hinder i form av inteckningar. Anteckningen ska i enlighet med 2 kap. 5 § 1 st. 4 p. fartygsregisterförordningen införas i avdelningen för registreringsförhållanden i fartygsregistrets skeppsdel.

Den anteckning som ska göras i enlighet med 2 kap. 28 § 1 st. 6 p. sjölagen medför att inteckning i skeppet under vissa förutsättningar förfaller efter tio år. Av 3 kap. 16 § sjölagen framgår det att om ett skepp ska avregistreras som förolyckat, upphugget eller annars förstört eller som försvunnet eller övergivet till sjöss, så förfaller en inteckning i skeppet när tio år har förflutit från den dag då anteckning gjordes enligt 2 kap. 28 § 1 st. 6 p. sjölagen. Dock kan en inteckning i enlighet med 3 kap. 16 § sjölagen förnyas att gälla i ytterligare tio år om det medan inteckningen ännu gäller begärs av borgenären eller skeppsägaren och kan även därefter förnyas i samma

ordning för tio år åt gången. Det framgår av 3 kap. 23 § 2 st. sjölagen att en begäran om inteckningsförnyelse ska göras skriftligen av skeppets ägare eller pantbrevets innehavare. Är det pantbrevets innehavare som begär förnyelsen ska pantbrevet ges in. Har en begäran om förnyelse av inteckning gjorts av behörig part och på korrekt sätt ska uppgift om förnyelse föras in i avdelningen för inteckningar i fartygsregistrets skeppsdelen i enlighet med 2 kap. 8 § 1 st. 6 p. fartygsregisterförordningen.

Av 5 kap. 33 § fartygsregisterförordningen framgår det att registermyndigheten senast sex månader innan en inteckning kan komma att förfalla enligt 3 kap. 16 § sjölagen, ska skicka en underrättelse till ägaren eller huvudredaren och eventuell antecknad innehavare av pantbrev om att inteckningen förfaller ett visst angivet datum. Förklaras inteckningarna i ett skepp förfallna föreligger inte längre hinder mot avregistrering enligt 2 kap. 7 § 3 st. sjölagen.

Föreligger någon annan avregistreringsgrund än att skeppet förolyckats, huggits upp eller annars förstörts eller att skeppet försvunnit eller övergetts till sjöss förfaller inte inteckningen trots att tio år har förflutit sedan anteckningen gjordes i fartygsregistret i enlighet med 2 kap. 28 § 1 st. 6 p. sjölagen. Utan i de situationerna krävs det att inskriven ägare dödar inteckningen.

I 2 kap. 20 § 2 st. sjölagen ges registermyndigheten en möjlighet att självant avregistrera skepp. Av bestämmelsen framgår det att om det avseende ett skepp finns grund för avregistrering enligt sjätte paragrafen så får registermyndigheten självant vidta åtgärder för avregistrering. I en situation där skeppet från början inte är belastat med någon inteckning alternativt om inteckningen har förklarats förfallen finns således möjlighet för registermyndigheten att självant avregistrera skeppet.

Transportstyrelsen är mycket restriktiv med att använda möjligheten att självant avregistrera skepp. Möjligheten används i princip endast när tydliga bevis på att skeppet ska avregistreras med anledning av att det förolyckats, huggits upp eller annars förstörts eller att skeppet försvunnit eller övergetts till sjöss kommit in till myndigheten.

7.2 Bakgrund till förslaget

I den tidigare gällande luftfartslagen (1955:297) stadgades det i 2 kap. 8 § 1 st. 5 p. att ett luftfartyg skulle föras ur registret om luftfartyget inte på tre år haft giltigt luftvärdighetsbevis eller miljövärdighetsbevis. Vidare framgick det av paragrafens andra stycke att luftfartyget inte behövde avregistreras om ägaren inom en viss tid som bestämdes av Transportstyrelsen visade att

luftfartyget var luftvärdigt och miljövärdigt. Med stöd av denna bestämmelse avregistrerades år 2007 över 300 luftfartyg som inte haft giltigt luftvärdighetsbevis eller miljövärdighetsbevis på tre år eller längre och som vid tidpunkten inte belastades av inskrivningar.

Denna bestämmelse togs dock bort när den nuvarande luftfartslagen trädde i kraft. På sidan 296 i prop. 2009/10:95 framgår det att anledningen till att bestämmelsen togs bort är för att det inte längre krävs att ett luftfartyg har ett giltigt luftvärdighets- och miljövärdighetsbevis för att få registreras.

Mot bakgrund av bestämmelsen i 2 kap. 8 § 1 st. 5 p. i den tidigare gällande luftfartslagen (1955:297) har Transportstyrelsen den 7 september 2023 gjort en sökning i luftfartygsregistret och konstaterat att det finns cirka 850 luftfartyg som enligt uppgifter i luftfartygsregistret inte varit luftvärldiga på tre år eller längre. Av dessa cirka 850 luftfartyg är cirka 220 stycken belastade med inskrivningar. Motsvarande sökning gällande luftfartyg som inte varit luftvärldiga på ett år eller längre visar att det rör sig om cirka 1 000 luftfartyg. Av dessa cirka 1 000 luftfartyg är cirka 230 stycken belastade med inskrivningar. Vid tidpunkten för sökningen fanns det 2 936 luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret. Av dessa belastades 672 stycken av inskrivningar.

I sammanhanget kan nämnas att bara för att det framgår av luftfartygsregistret att luftfartyget inte är luftvärldigt, så behöver det inte vara så. I vissa fall ligger det på externa parter att rapportera in till Transportstyrelsen att luftvärdigheten har förlängts. Rapporteras det inte in, så får inte myndigheten kännedom om att luftvärdigheten har förlängts och någon uppdatering i systemet kan inte göras. Om det antas att hälften av dessa cirka 850 luftfartyg som sedan tre år eller mer inte har giltig luftvärdighet inte längre borde vara registrerade, så utgör det ändå en relativt stor andel av de i luftfartygsregistret registrerade luftfartygen.

De uppgifter som finns i luftfartygsregistret ska exempelvis ligga till grund för uttag av luftfartyg och även för tillsyn av de svenskregistrerade luftfartygen. Mot bakgrund av detta är det viktigt att uppgifterna i luftfartygsregistret är så uppdaterade som möjligt.

Transportstyrelsen ser att en reglering enligt det som myndigheten föreslår under 7.3 och 7.4, skulle medföra och bidra till ett mer uppdaterat samt korrekt luftfartygsregister.

7.3 Förklara inskrivning förfallen

Förslag

Att det införs en ny paragraf, 24 a §, i lag om inskrivning av rätt till luftfartyg som reglerar när inskrivningar i ett luftfartyg förfaller och möjligheten att förnya inskrivningar att gälla i ytterligare tio år. Vidare att det införs en ny paragraf, 40 a §, i lag om inskrivning av rätt till luftfartyg som reglerar att en begäran om förnyelse ska göras i pappersform om inte annat föreskrivits, vem som har rätt att begära förnyelse och att pantbrevet under vissa förutsättningar ska ges in till myndigheten. Att det införs en ny paragraf, 47 b §, i lag om inskrivning av rätt till luftfartyg som reglerar när en begäran om förnyelse av inskrivning ska avslås. Vidare att det i 58 § lag om inskrivning av rätt till luftfartyg ska införas en bestämmelse gällande att det ska antecknas i inskrivningsregistret för luftfartyg om en inskrivning har förfallit.

Att 8 § 5 p. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg ändras så att det förtydligas att det ska antecknas om ett luftfartyg ska avregistreras, men det inte kan göras på grund av att det finns inskrivningar i luftfartyget. Vidare att det i 9-11 §§ förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg läggs till att det ska antecknas om inskrivning av förvärv, inskrivning av nyttjanderätt eller inteckning förnyats att gälla i ytterligare tio år. Slutligen att det införs en ny paragraf, 36 a §, i förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg som reglerar när underrättelse ska skickas ut avseende att inskrivning kommer att förfalla och till vem underrättelsen ska skickas.

Skäl till förslaget: Vad gäller skepp återfinns såväl registreringen av skeppet som inskrivna rättigheter i samma register, nämligen fartygsregistrets skeppsdel. För luftfartyg återfinns registreringen av luftfartyget i luftfartygsregistret, medan eventuella inskrivna rättigheter återfinns i inskrivningsregistret för luftfartyg. Luftfartygsregistret är ett offentligt register, medan inskrivningsregistret för luftfartyg är ett privaträttsligt register där det är frivilligt att skriva in sina rättigheter. En reglering avseende möjligheten för inskrivningsmyndigheten att förklara inskrivningar avseende luftfartyg förfallna kan därför inte rakt av tas från den reglering som finns avseende skepp, utan en sådan reglering behöver anpassas till att det för luftfartyg finns två register.

Enligt 9 § förordning om luftfartygsregistret m.m. ska det antecknas i luftfartygsregistret om ett luftfartyg enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras, men det inte kan göras på grund av att det finns inskrivningar i luftfartyget. Vidare framgår det av 33 § att när en sådan anteckning som

avses i 9 § görs avseende ett luftfartyg som det finns en inskrivning i ska Transportstyrelsen underrätta inskrivningsmyndigheten.

För inskrivningsregistret framgår det av 28 § 11 p. lag om inskrivning av rätt till luftfartyg att det i inskrivningsregistret för luftfartyg ska antecknas när ett luftfartyg enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras, men det inte kan göras på grund av att det finns inskrivningar i luftfartyget. Av 8 § 5 p. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg framgår det att det i avdelningen för luftfartyg förs in anteckning om att luftfartyget enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avföras från luftfartygsregistret, men att medgivande enligt 2 kap. 7 § luftfartslagen inte har lämnats.

Ovanstående regler överensstämmer i stort med hur reglerna för fartygsregistret ser ut. Ett undantag är dock att det i 8 § 5 p. förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg fokuseras på att medgivande inte har lämnats av den till vars förmån inskrivningen gäller. För att tydliggöra att anteckning ska göras i avdelningen för luftfartyg i inskrivningsregistret för luftfartyg när grund för avregistrering föreligger enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen, men det inte kan göras på grund av att det finns inskrivningar i luftfartyget anser Transportstyrelsen att 8 § 5 p. förordning om inskrivning av luftfartyg ska ändras. Myndigheten föreslår att paragrafen ändras så att den överensstämmer med 9 § förordning om luftfartygsregistret m.m., där det regleras att anteckning ska göras i luftfartygsregistret om luftfartyget ska avregistreras men det inte kan göras på grund av 2 kap. 7 § luftfartslagen.

Det är dock så långt som regleringen överensstämmer med reglerna avseende fartygsregistret. Någon möjlighet att förklara inteckningar eller andra inskrivningar förfallna finns inte avseende inskrivningsregistret för luftfartyg. Som nämnts ovan så motsvarar fartygsregistrets skeppsdel inskrivningsregistret för luftfartyg. En stor skillnad är dock att själva registreringen av luftfartyget, till skillnad från skeppet, återfinns i ett annat register. För att kunna avregistrera ett luftfartyg krävs det att samtliga eventuella inskrivningar i luftfartyget har avförts. Det gäller således inskrivning av förvärv, inskrivning av nyttjanderätt och inteckningar. För skepp är det dock endast eventuella inteckningar som hindrar en avregistrering. En annan skillnad är att det i skeppsdelen måste finnas en inskriven ägare till skeppet, medan det i inskrivningsregistret för luftfartyg endast måste finnas en inskriven ägare vid den tidpunkt som nya inteckningar tas ut. Det bör i detta sammanhang nämnas att det dock alltid måste finnas en registrerad ägare till luftfartyget i luftfartygsregistret.

I detta sammanhang bör det även nämnas att det för luftfartyg finns en möjlighet att flytta med inskrivningar från ett land till ett annat. Det gäller

för de länder som är anslutna till Genèvekonventionen¹. Om exempelvis en inteckning ska flyttas med till ett annat land kommer inte inteckning dödas i en sådan situation, utan luftfartyget avregistreras med inteckningen kvar. Efter det att luftfartyget avregistrerats från luftfartygsregistret avförs sedan inteckningen från inskrivningsregistret.

Det faktum att registreringen av luftfartyget och eventuella inskrivna rättigheter hanteras i två separata register kan medföra att det är en ägare som är registrerad i luftfartygsregistret och någon annan som har skrivit in sitt förvärv i inskrivningsregistret. Det är den som står som inskriven ägare i inskrivningsregistret som har det sakrättsliga skyddet och även är den som är behörig att vidta åtgärder med sitt inskrivna förvärv och eventuella inteckningar. Finns det inte något förvärv inskrivet är det däremot den som står som registrerad ägare i luftfartygsregistret som har rätt att vidta åtgärder med eventuella inteckningar. Det skulle kunna vara så att den som har sitt förvärv inskrivet inte längre är ägare till luftfartyget och inte heller längre existerar. I det läget är det omöjligt för luftfartygets ägare att kunna ta bort eventuella inskrivningar. Det bör i sammanhanget nämnas att det inte är ovanligt att det inte finns någon ägare inskriven, utan att luftfartyget endast belastas av inteckningar.

Den uppdelning som finns avseende luftfartyg i luftfartygsregistret och inskrivningsregistret för luftfartyg gör att Transportstyrelsen ser att det finns ett behov av att kunna förklara samtliga inskrivningar i inskrivningsregistret för luftfartyg förfallna. Det vill säga förklara inskrivna förvärv, inskrivna nyttjanderätter och inteckningar förfallna. Beroende på vad inskrivningen avser, förvärv, nyttjanderätt eller inteckning, så är det olika motparter som berörs. Detta leder till att bestämmelserna som reglerar vem som kan begära förnyelse av en inskrivning och vem som ska underrättas om att en inskrivning kommer att förfalla behöver utformas på ett annat sätt än motsvarande bestämmelser avseende skepp.

För att möjliggöra att inskrivningar i inskrivningsregistret för luftfartyg förklaras förfallna ser Transportstyrelsen att de föreslagna ändringarna i lag om inskrivning av rätt till luftfartyg och förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg behöver göras.

I likhet med reglerna för skepp föreslås att den tid som ska gå från det att anteckning görs i enlighet med 8 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg till dess att inskrivningen förfaller ska vara 10 år. Transportstyrelsen vill dock lyfta upp att myndigheten ser att det kan finnas

¹ Genèvekonventionen, implementerad genom lag (1955:229) med anledning av Sveriges tillträde till 1948 års konvention rörande internationellt erkännande av rätt till luftfartyg.

anledning att utreda huruvida tiden skulle kunna förkortas. Mycket har förändrats i omvärlden sedan reglerna för att förklara inteckningar i skepp förfallna togs fram. Vidare kan en parallell dras till lag (2011:900) om dödande av förkommen handling där det exempelvis är möjligt för Transportstyrelsen att efter en kungörelsetid i Post- och Inrikes Tidningar på sex månader meddela ett beslut om att inteckning, efter ansökan hos inskrivningsmyndigheten, får dödas utan att inteckningshandlingen kan visas upp. Att förkorta ner tidsfristen från 10 år till sex månader förefaller däremot inte rimligt. Men det bör övervägas om tidsfristen exempelvis skulle kunna förkortas ner till fem år.

7.4 Möjlighet för Transportstyrelsen att självmant avregistrera luftfartyg

Förslag

Att det i 22 § förordning om luftfartygsregistret m.m. läggs till en möjlighet för Transportstyrelsen att självmant avregistrera ett luftfartyg som uppfyller någon av avregistreringsgrunderna i 2 kap. 6 § 1 st. 1-5 p. luftfartslagen.

Skäl till förslaget: Som anføres i avsnitt 7.2 fanns det den 7 september 2023 i luftfartygsregistret cirka 850 registrerade luftfartyg som inte varit luftvärdiga på tre år eller längre. Dessa siffror tyder på att det finns ett inte obetydligt antal luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret som inte borde vara registrerade där. Exempelvis för att de inte längre finns eller för att de inte längre används till att flyga med. Detta leder till att det svenska luftfartygsregistret inte kan anses innehålla korrekta uppgifter om antalet svenska luftfartyg vilket kan tänkas få andra följd effekter. En effekt kan tänkas vara att det ur ett totalförsvarsperspektiv är svårt att göra uppskattningar av hur många luftfartyg som kan tänkas finnas tillgängliga vid en krigssituation.

Som anføres i avsnitt 7.2 fanns det tidigare en möjlighet för Transportstyrelsen att avregistrera luftfartyg som inte haft giltigt luftvärdighetsbevis eller miljövärdighetsbevis på tre år eller längre och som vid tidpunkten inte belastades av inskrivningar. För att göra det möjligt för Transportstyrelsen att avregistrera luftfartyg där myndigheten har bevis för att dessa inte längre borde vara registrerade föreslår Transportstyrelsen att det ska införas en möjlighet i förordning om luftfartygsregistret m.m. för myndigheten att självmant avregistrera luftfartyg. Transportstyrelsen föreslår att en sådan bestämmelse ska ha sin grund i hur det ser ut i 2 kap. 20 § 2 st. sjölagen. Då sjätte punkten i 2 kap. 6 § 1 st. luftfartslagen avser avregistrering med stöd en oåterkallelig fullmakt för avregistrering och export enligt lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa

saker, kan den bestämmelsen inte utgöra en grund som Transportstyrelsen självant kan avregistrera med stöd av. Transportstyrelsen föreslår därför att myndigheten ska ha möjlighet att självant vidta åtgärder för avregistrering avseende avregistreringsgrunderna i 2 kap. 6 § 1 st. 1-5 p. luftfartslagen.

Förekomsten av en uppgift i luftfartygsregistret avseende en oåterkallelig fullmakt för avregistrering och export enligt lagen om internationella säkerhetsrätter anser Transportstyrelsen ska utgöra ett hinder för myndigheten att självant avregistrera luftfartyget. Reglerna gällande dessa oåterkalleliga fullmakter bygger på Kapstadskonventionen som har inkorporerats genom lag om internationella säkerhetsrätter i lösa saker.

Transportstyrelsen ser att en möjlighet för myndigheten att självant avregistrera luftfartyg så som beskrivs ovan skulle bidra till att upprätthålla ett mer uppdaterat luftfartygsregister såväl som inskrivningsregister.

Precis som för motsvarande situation för skepp är Transportstyrelsens inställning att en möjlighet för myndigheten att självant avregistrera luftfartyg som enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras ska tillämpas restriktivt. Bestämmelsen kommer således endast att användas när det finns tydliga bevis om att luftfartyget ska avregistreras. Exempelvis att det finns en haverirapport där det framgår att luftfartyget har totalhavererat eller annan bevisning som visar att det inte längre är ett luftfartyg.

8 Tilläggsinformation och äldre förhållanden

Förslag

Att bestämmelsen i 24 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg gällande äldre förhållanden ändras så att den får samma innehåll som motsvarande bestämmelse för fartygsregistret i fartygsregisterförordningen.

Skäl till förslaget: I 6 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg finns det bestämmelser gällande de uppgifter som registret ska innehålla. Av andra stycket framgår det att registret även får innehålla annan information som har samband med information som ingår i registret, så kallad tilläggsinformation, och att bestämmelser om tilläggsinformation finns i 24 §. Det framgår av tredje stycket att tilläggsinformation ska redovisas skild från övriga uppgifter i registret.

Av 24 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg framgår det att förhållanden som inte längre gäller inte ska redovisas i inskrivningsregistret. Vidare att när ett luftfartyg avförs från registret ska uppgifterna om egendomen föras över till en särskild arkivförteckning och att uppgifterna ska anses utgöra tilläggsinformation till inskrivningsregistret.

Motsvarande bestämmelser finns för fartyg i fartygsregisterförordningen. I 1 kap. 3 § finns bestämmelser gällande vilka uppgifter som fartygsregistret ska innehålla. Det framgår av andra stycket att fartygsregistret även får innehålla annan information som har samband med information som ingår i registret, så kallad tilläggsinformation, och att bestämmelser om tilläggsinformation finns i 5 kap. 15 §. Av tredje stycket framgår det att tilläggsinformationen ska redovisas skilt från övriga uppgifter i registret.

Det framgår av 5 kap. 15 § fartygsregisterförordningen att förhållanden som inte längre gäller, äldre förhållanden, får redovisas som tilläggsinformation till fartygsregistret. Med äldre förhållanden avses enligt förordningen tidigare ägare, tidigare inregistreringsåtgärder och anteckningar. Vidare framgår det att när ett skepp, skeppsbygge eller en båt avregistreras ska fartygsregistrets uppgifter om egendomen föras över till en särskild arkivförteckning och att uppgifterna ska anses utgöra tilläggsinformation till fartygsregistret.

Bestämmelserna skiljer sig åt på så sätt att möjligheten att redovisa förhållanden som inte längre gäller som tilläggsinformation är större för fartyg än för luftfartyg. Hanteringen av luftfartyg och fartyg är i stora delar överensstämmande. Behovet av tillgång till inte längre gällande information är densamma oavsett om det gäller inskrivningsregistret för luftfartyg eller fartygsregistret. Transportstyrelsen anser att det vore önskvärt om

informationen i inskrivningsregistret för luftfartyg och fartygsregistret hanteras på samma sätt. Det är samma typ av information som hanteras i de båda registerna och de borde därmed kunna hanteras på samma sätt.

Transportstyrelsen anser med anledning av ovanstående att bestämmelserna i förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg gällande tilläggsinformation och förhållanden som inte längre gäller ska ändras så att de överensstämmer med motsvarande bestämmelser i fartygsregisterförordningen. En skillnad avseende inskrivningsregistret för luftfartyg jämfört med fartygsregistret är att nyttjanderättshavare kan skriva in sin nyttjanderätt. Transportstyrelsen föreslår därför att nyttjanderättshavare ska tas med i 24 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg och ingå begreppet äldre förhållande.

9 Utdömande av vite

Förslag

Att 39 § lag om inskrivning av rätt till luftfartyg ändras så att det istället för inskrivningsmyndigheten är Stockholms tingsrätt som prövar frågan om utdömande av vite.

Skäl till förslaget: Idag framgår det av 39 § lag om inskrivning av rätt till luftfartyg att de vite som inskrivningsmyndigheten förelägger om med stöd av lagen, sedan även ska dömas ut av myndigheten. Det är således samma myndighet som ska förelägga om och sedan döma ut vitet.

Transportstyrelsen ser att det vore lämpligare om det inte är samma myndighet som förelägger vid vite och som sedan även prövar om vitet ska dömas ut. Därför föreslår Transportstyrelsen att frågan om utdömande av vitet bör prövas av en domstol. Lämplig domstol vad gäller denna typ av fråga ser Transportstyrelsen är den domstol som är överinstans vad gäller den sakfråga som vitet ska dömas ut avseende, vilket i dagsläget är Stockholms tingsrätt. Detta då domstolen besitter stora kunskaper inom sakområdet och därmed lättare kan avgöra riktigheten i föreläggandet och huruvida vitet ska dömas ut.

10 Konsekvenser

10.1 Vad är problemet/anledningen till regleringen?

För både fartygsregistret och inskrivningsregistret för luftfartyg är Transportstyrelsen inskrivningsmyndighet. Reglerna för de båda inskrivningsregistren skiljer sig åt i vissa delar. Vilket leder till att hanteringen skiljer sig åt trots att det är samma inskrivningsmyndighet som hanterar ärendena. Transportstyrelsen är också den myndighet som ansvarar för luftfartygsregistret. Hanteringen i luftfartygsregistret påminner om hanteringen i fartygsregistret. En del av syftet med denna framställan är att de bestämmelser som reglerar hanteringen i luftfartygsregistret, inskrivningsregistret och fartygsregistret i en större omfattning ska vara överensstämmande.

10.1.1 E-hantering och borttag av underskriftskrav

I december 2021 togs ett nytt inskrivningsregister för luftfartyg, med tillhörande ärendehanteringssystem, i drift. Det tidigare inskrivningsregistret för luftfartyg hade funnits under många år och behövde ersättas av tekniska skäl. Tanken med de nya systemen är att Transportstyrelsen ska kunna övergå till mer e-hantering av inskrivningsärendena. Förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg bygger på de regler som återfinns i fartygsregisterförordningen. Största delarna av fartygsregisterförordningen har funnits sedan slutet av 1970-talet. När dessa regler togs fram anpassades de efter hur det arbetades med ärenden i fartygsregistret då, vilket innebär att reglerna är baserade på att hanteringen till största del ska ske i pappersform. Detta har lett till att reglerna i förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg också är anpassad till pappershantering. Nuvarande reglering främjar inte effektivisering och inte heller digitalisering.

Motsvarande ändringar behöver göras för ärenden i luftfartygsregistret. Förväntningar på att ansökningar ska kunna göras digitalt kommer troligen att öka. Transportstyrelsen ser att förändringar i lagstiftningen som möjliggör en utökad elektronisk hantering för såväl ärenden i luftfartygsregistret som i inskrivningsregistret för luftfartyg behöver göras.

10.1.2 Inskrivningsdag

Som inskrivningsmyndighet är Transportstyrelsen tvungna att besluta i inskrivningsärenden samma inskrivningsdag som ärendena kommit in till myndigheten. Ärendemängden kan variera mycket från dag till dag. Detta leder till att myndigheten har svårt att planera verksamheten i denna del och det blir svårt att hantera den variation i ärendemängd som kan vara.

10.1.3 Inskrivning av förvärv av luftfartyg

Reglerna gällande styrkande av äganderätten ser olika ut om det gäller ett ärende i luftfartygsregistret eller i inskrivningsregistret för luftfartyg. Det är tydligare vad som ska ges in vad gäller luftfartygsregistret, där det framgår att förvärvshandling eller annan utredning om ägarens förvärv av luftfartyget ska ges in. Vad gäller inskrivning av förvärv i inskrivningsregistret för luftfartyg framgår det att det är en handling som åberopas som bevis om förvärv som ska ges in. Detta leder till att det uppstår oklarheter från sökanden vad det är som ska ges in vid inskrivning av förvärv.

10.1.4 Inteckningar

Vid ansökan om en ny inteckning ska det i inskrivningsregistret för luftfartyg föras in uppgifter om sökanden. Uppgift om vem som är sökanden är endast intressant vid själva ansökningstillfället. Det är inte säkert att sökanden har något med luftfartyget att göra annat än vid själva ansökningstillfället. Detta kan leda till att vi har personuppgifter i inskrivningsregistret för luftfartyg, som egentligen inte har något med luftfartyget att göra.

För att ett luftfartyg som är belastat med en inskrivning ska kunna avregistreras krävs det att den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att avregistrering får ske. Det saknas idag krav på att inteckningshandlingen måste visas upp för att giltigt samtycket ska föreligga. Något som fanns tidigare.

En anteckning om innehav i inskrivningsregistret för luftfartyg behöver inte återspegla de verkliga förhållandena. Efter det att anteckningen om innehav fördes in i inskrivningsregistret kan skuldebrevet ha bytt fordringsägare. En fordringsägare/borgenär riskerar att lida rättsförluster om säkerheten för fordringen förs utomlands. Kravet på medgivande att avregistrering får ske blir verkningslöst om det inte längre är den som står antecknad som innehavare i inskrivningsregistret för luftfartyg som innehar skuldebrevet. En inteckningshandling är en legitimationshandling som ger innehavaren en rätt att göra fordringen gällande och disponera över handlingen. Transportstyrelsen anser det därför vara motiverat att kräva att innehavaren visar upp skuldebrevet för att visa sin behörighet, på samma sätt som det är motiverat att kontrollera behörigheten för den som uppger sig företräda exempelvis en juridisk person.

Transportstyrelsen kan sannolikt riskera stora skadeståndskrav om en borgenär skulle drabbas av ekonomiska förluster på grund av att denne inte getts möjlighet att medge att säkerheten förs utomlands.

10.1.5 Förklara inskrivningar förfallna och möjlighet för Transportstyrelsen att självmant avregistrera luftfartyg

Transportstyrelsen ser att det finns ett stort antal luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret som inte längre borde vara registrerade. Vissa av dessa luftfartyg belastas av inskrivningar. Avregistreringsgrunderna och anledningen till att dessa luftfartyg inte har avregistrerats varierar. Att det finns luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret som egentligen borde ha avregistrerats leder till att luftfartygsregistret inte kan anses innehålla korrekta uppgifter angående antalet svenskregistrerade luftfartyg. Detta kan exempelvis leda till att det ur ett totalförsvarsperspektiv blir svårt att planera för hur många tillgängliga luftfartyg det finns vid en krissituation.

Transportstyrelsen har i dagsläget inte någon möjlighet att förklara inskrivningar förfallna eller att självmant vidta åtgärder för avregistrering av luftfartyg. En sådan möjlighet har däremot myndigheten vad gäller skepp som är registrerade i fartygsregistret.

10.1.6 Tilläggsinformation och äldre förhållanden

För inskrivningsregistret för luftfartyg finns det viss möjlighet att redovisa förhållanden som inte längre gäller som tilläggsinformation. Denna möjlighet är större för fartyg än luftfartyg. Hanteringen av inskrivningsärenden för luftfartyg och fartyg är i stora delar överensstämmande. Behovet av tillgång till inte längre gällande information är densamma oavsett om det gäller inskrivningsregistret för luftfartyg eller fartygsregistret.

10.1.7 Vite

Transportstyrelsen har uppfattat det som problematiskt att använda sig av påtryckningsmedlet vite. Anledningen till detta är att det är Transportstyrelsen som registermyndighet, som är den som ska förelägga vid vite och sedan även döma ut vitet. Eftersom så annars inte sker vid myndigheten, och det därmed inte är etablerat hos kollektivet, kan det uppfattas som mindre neutralt ur ett externt perspektiv. Risk finns för att företeelsen minskar förtroendet för myndigheten.

10.2 Vad blir effekterna om någon lösning på problemet/någon reglering inte kommer till stånd?

10.2.1 E-hantering och borttag av underskriftskrav

I ett led att effektivisera arbetet har Transportstyrelsen tagit fram ett nytt inskrivningsregister för luftfartyg, med tillhörande ärendehanteringssystem. Tanken med de nya systemen är att Transportstyrelsen ska kunna minska

pappershanteringen och i en större omfattning kunna arbeta digitalt. Ett nytt inskrivningsregister för luftfartyg, med tillhörande ärendehanteringssystem, möjliggör till viss del detta. För att fullt ut kunna ro i land de effektiviseringsåtgärder som är tänkta med det nya inskrivningsregistret så behöver dock vissa lag- och förordningsändringar genomföras.

Så som bestämmelserna ser ut idag behöver handlingarna skrivas ut och skrivas under, för att sedan skannas in i ärendena och därefter arkiveras. Detta innebär inte någon effektivisering i det dagliga arbetet. Det är snarare så att det tar längre tid. Genomförs inte de önskade ändringarna vad gäller borttag av underskriftskrav och krav på dagboksnummer på handlingarna kommer de tilltänkta effektiviseringsåtgärderna att utebli. Den tid och därmed pengar som är tänkta att sparas kommer också att utebli.

Idag kan ansökningar i luftfartygsregisterärenden och inskrivningsärenden endast göras genom att ansökan skickas in till Transportstyrelsen underskriven i original. En möjlighet att ge in ansökningar digitalt ser Transportstyrelsen skulle kunna underlätta för luftfartygsägarna. Så som utvecklingen har sett ut i närtid kan det komma att bli en ökad tidsåtgång för att få handlingar befordrade med post. För luftfartygsägare är det viktigt att snabbt få in de dokument som krävs för exempelvis inskrivning av förvärv eller uttag av inteckningar. En digital ansökan skulle möjliggöra att luftfartygsägare snabbare kan påbörja offentliggörandet av de förändringar som uppstått i inskrivningsärenden, även om ändringarna inte alltid kan slutföras med anledning av att exempelvis köpebrev kan behöva ges in i original för att ärendet ska kunna bifallas.

Förväntningar på att ansökningar ska kunna göras digitalt kommer troligen att öka. Transportstyrelsen ser att förändringar i lagstiftningen som möjliggör en utökad elektronisk hantering för såväl ärenden i luftfartygsregistret som i inskrivningsregistret för luftfartyg behöver göras.

10.2.2 Inskrivningsdag

Som inskrivningsmyndighet är Transportstyrelsen tvungna att besluta i registerärenden samma inskrivningsdag som ärendena kommit in till myndigheten. Ärendemängden kan variera mycket från dag till dag. Genomförs inte någon förändring kommer det fortsatt leda till att myndigheten har svårt att planera verksamheten i denna del och att den variation i ärendemängd som kan vara blir svår att hantera.

10.2.3 Inskrivning av förvärv av luftfartyg

Reglerna gällande styrkande av äganderätten ser olika ut om det gäller ett ärende i luftfartygsregistret eller i inskrivningsregistret för luftfartyg. Det är

tydligare vad som ska ges in vad gäller luftfartygsregistret, där det framgår att förvärvshandling eller annan utredning om ägarens förvärv av luftfartyget ska ges in. Vad gäller inskrivning av förvärv i inskrivningsregistret för luftfartyg framgår det att det är en handling som åberopas som bevis om förvärv som ska ges in. Detta leder till att det uppstår oklarheter från sökanden vad det är som ska ges in vid inskrivning av förvärv. Genomförs inte någon förändring kan det även fortsatt framstå som oklart för sökanden om vad som ska ges in.

10.2.4 Inteckningar

Vid ansökan om en ny inteckning ska det i inskrivningsregistret för luftfartyg föras in uppgifter om sökanden. Uppgift om vem som är sökanden är endast intressant vid själva ansökningstillfället. Det är inte säkert att sökanden har något med luftfartyget att göra annat än vid själva ansökningstillfället. Detta kan leda till att vi har personuppgifter i inskrivningsregistret för luftfartyg, som egentligen inte har något med luftfartyget att göra.

För att ett luftfartyg som är belastat med en inskrivning ska kunna avregistreras krävs det att den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att avregistrering får ske. Det saknas idag krav på att inteckningshandlingen måste visas upp för att giltigt samtycket ska föreligga. Något som fanns tidigare.

En anteckning om innehav i inskrivningsregistret för luftfartyg behöver inte återspegla de verkliga förhållandena. Efter det att anteckningen om innehav fördes in i inskrivningsregistret kan skuldebrevet ha bytt fordringsägare. En fordringsägare/borgenär riskerar att lida rättsförluster om säkerheten för fordringen förs utomlands. Kravet på samtycke att avregistrering får ske finns för att undvika detta. Men kravet blir verkningslöst om det inte längre är den som står antecknad som innehavare i inskrivningsregistret för luftfartyg som innehar skuldebrevet. En inteckningshandling är en legitimationshandling som ger innehavaren en rätt att göra fordringen gällande och disponera över handlingen. Effekten av att någon reglering inte kommer till stånd blir att Transportstyrelsen har svårt att veta att det är rätt person som medger att avregistrering av luftfartyget får ske, vilket kan leda till rättsförluster för fordringsägare/borgenär.

Transportstyrelsen kan också sannolikt riskera stora skadeståndskrav om en borgenär skulle drabbas av ekonomiska förluster på grund av att denne inte getts möjlighet att medge att säkerheten förs utomlands. Och detta på grund av att myndigheten inte kontrollerat de verkliga förhållandena och sett till att det är den korrekta fordringsägaren som gett sitt samtycke.

10.2.5 Förklara inskrivningar förfallna och möjlighet för Transportstyrelsen att självant avregistrera luftfartyg

Transportstyrelsen ser att det finns ett stort antal luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret som inte längre borde vara registrerade. Vissa av dessa luftfartyg belastas av inskrivningar. Avregistreringsgrunderna och anledningen till att dessa luftfartyg inte har avregistrerats varierar. Att det finns luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret som egentligen borde ha avregistrerats leder till att luftfartygsregistret inte kan anses innehålla korrekta uppgifter angående antalet svenskregistrerade luftfartyg. Detta kan exempelvis leda till att det ur ett totalförsvarsperspektiv blir svårt att planera för hur många tillgängliga luftfartyg det finns vid en krissituation. Transportstyrelsen har i dagsläget inte någon möjlighet att förklara inskrivningar förfallna eller att självant vidta åtgärder för avregistrering av luftfartyg.

Om någon förändring inte genomförs kommer det fortsatt att finnas ett stort antal luftfartyg registrerade i luftfartygsregistret, trots att de egentligen borde vara avregistrerade. Vilket leder till att luftfartygsregistret även fortsättningsvis inte kommer att innehålla aktuella uppgifter angående antalet svenskregistrerade luftfartyg.

10.2.6 Tilläggsinformation och äldre förhållanden

För inskrivningsregistret för luftfartyg finns det viss möjlighet att redovisa förhållanden som inte längre gäller som tilläggsinformation. Denna möjlighet är större för fartyg än luftfartyg. Hanteringen av inskrivningsärenden för luftfartyg och fartyg är i stora delar överensstämmande. Behovet av tillgång till inte längre gällande information är densamma oavsett om det gäller inskrivningsregistret för luftfartyg eller fartygsregistret. Om ändring inte sker kommer informationen raderas ur systemet och enbart vara återsökningsbar i form av de dokument som sparats digitalt, vilket gör det är mer oöverskådligt att söka och lämna ut information om äldre förhållanden som exempelvis tidigare ägare.

10.2.7 Vite

Transportstyrelsen har uppfattat det som problematiskt att använda sig av påtryckningsmedlet vite. Anledningen till detta är att det är Transportstyrelsen som registermyndighet, som är den som ska förelägga vid vite och sedan även döma ut vitet. Eftersom så annars inte sker vid myndigheten, och det därmed inte är etablerat hos kollektivet, kan det uppfattas som mindre neutralt ur ett externt perspektiv. Risk finns för att företeelsen minskar förtroendet för myndigheten. Förändras inte reglerna kommer denna problematik att kvarstå.

10.3 Vad ska uppnås?

De regelförändringar som föreslås har till syfte att möjliggöra en snabbare och smidigare hantering av inskrivningsärenden på Transportstyrelsen, bland annat genom att e-hantering möjliggörs i en större utsträckning. Förslagen möjliggör att den effektiviseringspotential som ett nytt inskrivningsregister för luftfartyg med tillhörande ärendehanteringssystem medför kan förverkligas.

Förändringarna som föreslås innebär också att bestämmelserna gällande ärenden i luftfartygsregistret, inskrivningsregistret för luftfartyg och fartygsregistret i en större utsträckning kommer att vara överensstämmande. Vidare att Transportstyrelsen ska ges en möjlighet att förklara inskrivningar förfallna och självmant vidta åtgärder för avregistrering av luftfartyg, vilket ska leda till ett mer uppdaterat luftfartygsregister. Slutligen att förutsättningarna att använda påtryckningsmedlet vite utökas.

10.4 Vilka möjliga lösningar finns?

10.4.1 Alternativ som inte innebär reglering

Förfarandet gällande denna typ av ärenden är redan idag styrd via lag och förordningar. Transportstyrelsen kan därför inte se något alternativ som inte innebär reglering.

10.4.2 Regleringsalternativ

Förslaget innebär till största delen ändringar av befintliga bestämmelser, men även att nya bestämmelser läggs till i redan befintlig lagstiftning. Det finns stora likheter mellan inskrivningsärenden avseende luftfartyg och fastigheter. Eftersom de båda områdena fyller samma funktion och syfte anser Transportstyrelsen att regelverket bör överensstämma i en stor utsträckning. Detsamma gäller luftfartygsregistret, inskrivningsregistret för luftfartyg och fartygsregistret. Med anledning av det har Transportstyrelsen valt att föreslå regleringar som har sin bakgrund i hur det idag ser ut på fastighetssidan och för myndighetens hantering avseende fartygsregistret.

Då området är väldigt lag- och förordningsstyrt samt då det finns befintlig lagstiftning som reglerar det aktuella området, har det inte varit aktuellt att överväga något annat regleringsalternativ än att göra ändringar av och tillägg i befintlig lagstiftning.

10.5 Samhällsekonomisk analys

10.5.1 Företag

Större delen av förslagen syftar till att underlätta och effektivisera Transportstyrelsens handläggning av aktuella ärenden. Möjligheten till elektroniska ansökningar är något som får positiva konsekvenser för luftfartygsägarna, då ansökningar och anmälningar kan ske på ett smidigare sätt.

En stor del av förslagen syftar även till att bestämmelserna gällande ärenden i luftfartygsregistret, inskrivningsregistret för luftfartyg och fartygsregistret ska bli mer överensstämmande och att vissa oklarheter i lagstiftningen förtydligas i enlighet med gällande praxis. En sådan oklarhet som förtydligas i enlighet med gällande praxis är att inteckningshandlingen ska ges in vid medgivande om att ett luftfartyg som belastas av inskrivning i form av en inteckning får avregistreras. Transportstyrelsen ser inte att detta kommer att få någon konsekvens för företagen då det redan idag är praxis att inteckningshandlingen ska ges in. Det bidrar snarare till en trygghet då det blir klart för var och vad som krävs.

Får Transportstyrelsen möjlighet att förklara inskrivningar förfallna och självmant avregistrera luftfartyg utgör det en stor förändring. Då detta är åtgärder som endast kan vidtas när Transportstyrelsen har bevis för att luftfartyget inte längre borde vara registrerat ser Transportstyrelsen inte att det kommer att få negativa konsekvenser för företagen. I dessa fall har även kommunikation föregått beslut.

En förändrad tillämpning av inskrivningsdag som möjliggör det för Transportstyrelsen att fatta beslut i inskrivningsärenden en annan dag än den dag som ärendet kommit in, men fortsatt på samma inskrivningsdag, kommer att få övervägande positiva konsekvenser för luftfartygsägarna. Detta då Transportstyrelsen vid hög arbetsbelastning kan prioritera ärenden med hög prioritet. Då en sådan hantering endast kommer att ske i undantagsfall, när det är en sådan hög arbetsbelastning att myndigheten inte är i fas med ärendena, ser Transportstyrelsen inte att det kommer att få negativa konsekvenser för företagen.

10.5.2 Konsumenter

De förslag som lämnas i denna framställan kommer troligtvis inte påverka konsumenterna negativt. Större delen av förslagen syftar till att underlätta och effektivisera Transportstyrelsens handläggning av aktuella ärenden. Möjligheten till elektroniska ansökningar är något som får positiva

konsekvenser för luftfartygsägarna, då ansökningar och anmälningar kan ske på ett smidigare sätt.

En stor del av förslagen syftar även till att bestämmelserna gällande ärenden i luftfartygsregistret, inskrivningsregistret för luftfartyg och fartygsregistret ska bli mer överensstämmande och att vissa oklarheter i lagstiftningen förtydligas i enlighet med gällande praxis. En sådan oklarhet som förtydligas i enlighet med gällande praxis är att inteckningshandlingen ska ges in vid medgivande om att ett luftfartyg som belastas av inskrivning i form av en inteckning får avregistreras. Transportstyrelsen ser inte att detta kommer att få någon konsekvens för konsumenterna då det redan idag är praxis att inteckningshandlingen ska ges in. Det bidrar snarare till en trygghet då det blir klart för var och vad som krävs.

Får Transportstyrelsen möjlighet att förklara inskrivningar förfallna och självant avregistrera luftfartyg utgör det en stor förändring. Då detta är åtgärder som endast kan vidtas när Transportstyrelsen har bevis för att luftfartyget inte längre borde vara registrerat ser Transportstyrelsen inte att det kommer att få negativa konsekvenser för konsumenterna. I dessa fall har även kommunikation föregått beslut.

En förändrad tillämpning av inskrivningsdag som möjliggör det för Transportstyrelsen att fatta beslut i inskrivningsärenden en annan dag än den dag som ärendet kommit in, men fortsatt på samma inskrivningsdag, är något som framförallt kommer att gynna företagen. Transportstyrelsen ser dock att det även kan vara konsumenterna som kan dra nytta av myndighetens möjlighet att vid hög arbetsbelastning prioritera ärenden med hög prioritet. Då en sådan hantering endast kommer att ske i undantagsfall, när det är en sådan hög arbetsbelastning att myndigheten inte är i fas med ärendena, ser Transportstyrelsen inte att det kommer att få negativa konsekvenser för konsumenterna.

10.5.3 Statens finanser

Om de förslag som finns gällande möjlighet till e-hantering i en större omfattning genomförs, möjliggör det ett effektivare sätt att arbeta på. Det leder kanske inte till sänkta avgifter, men det ger myndigheten bättre förutsättningar att omhänderta tillkommande uppgifter inom befintlig kostnadsram.

10.5.4 Miljön och samhället i övrigt

De föreslagna förändringarna bedöms inte påverka miljön eller samhället i övrigt.

Samhället i övrigt kommer troligen i en ökande omfattning förvänta sig att myndigheter kan ta emot handlingar digitalt. Utgångsläget kommer i så fall vara att digitala ansökningar ska vara möjliga och att det är normen för myndigheter, vilket då återspeglar sig i förväntad utveckling på statsförvaltningen ur ett samhällsperspektiv.

10.5.5 Myndigheter och övrig offentlig förvaltning

Transportstyrelsen kommer att påverkas genom att myndighetens arbete kan effektiviseras. Möjligheten till en flexiblere tillämpning av inskrivningsdag, gör det lättare för myndigheten att planera det dagliga arbetet även vid en väldigt hög arbetsbelastning.

I övrigt påverkas myndigheter och övrig förvaltning på samma sätt som företagen, se avsnitt 9.5.1.

10.6 Fördelningsanalys

Någon ekonomisk fördelningsanalys är inte aktuell att utveckla med hänsyn till det förslag som ställts. Sammantaget bör inte förslaget innebära någon ändring på nuvarande förhållanden.

10.7 Analys av transportpolitisk måluppfyllelse

Transportstyrelsen ser inte att den föreslagna regleringen påverkar den transportpolitiska måluppfyllelsen.

10.8 Vad är förslaget

Transportstyrelsens förslag innebär en rad förändringar som kommer att leda till förenklingar och effektiviseringar i myndighetens arbete. Förslaget innehåller förslag som möjliggör en mer elektronisk hantering genom att det införs förtydligande att luftfartygsakterna i inskrivningsärenden kan föras i elektronisk form och att elektroniska ansökningar möjliggörs. Vidare att underskriftskravet på registerutdrag, dagbok och bevis tas bort samt att kravet på att dagboksnummer ska anges på inkommande handlingar tas bort.

Ett av de påtryckningsmedel som kan användas vid inskrivningsärenden är vite. I dagsläget anser Transportstyrelsen att det är svårt för myndigheten att använda sig av påtryckningsmedlet, då det är Transportstyrelsen som registermyndighet som ska förelägga vid vite och sedan även döma ut vitet.

Transportstyrelsen föreslår att myndigheten ska få möjlighet till en flexiblere tillämpning av inskrivningsdag. Detta för att lättare kunna hantera den varierande ärendemängden och anpassa handläggningen vid händelse av kris eller krig. För att möjliggöra en flexiblere tillämpning av inskrivningsdag föreslås att bestämmelsen gällande tankeuppskov tas bort.

Förslaget innebär vidare att regleringen gällande vilken bevisning som kan ligga till grund för bevis om förvärv blir överensstämmande när det gäller ärenden i luftfartygsregistret och inskrivningsregistret för luftfartyg.

Vid ansökan om inteckning i inskrivningsregistret för luftfartyg, ska uppgift om sökanden föras in i registret. Förslaget innebär att kravet på att uppgift om sökanden ska föras in i inskrivningsregistret tas bort. Vidare innebär förslaget att det införs ett krav på att inteckningshandlingen ska uppvisas för att giltigt samtycke för avregistrering ska anses föreligga.

Förslaget innebär även att Transportstyrelsen under vissna förutsättningar ska få möjlighet att förklara inskrivningar förfallna och att myndigheten självmant ska kunna vidta åtgärder för avregistrering av luftfartyg.

Slutligen innebär förslaget en större möjlighet för Transportstyrelsen att redovisa förhållanden som inte längre gäller som tilläggsinformation i inskrivningsregistret för luftfartyg.

10.9 Överensstämmer regleringen med eller går den utöver de skyldigheter som följer av EU-rättslig reglering eller andra internationella regler Sverige ska följa

Regleringen faller under nationell rådighet.

11 Författningskommentar

11.1 Förslag till lag om ändring i luftfartslag (2010:500)

2 kap.

5 §

Ansökan om registrering av ett luftfartyg ska göras av ägaren. De upplysningar och den utredning som behövs för registreringen ska lämnas tillsammans med ansökan som ska göras *i pappersform, om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en ansökan om registrering av ett luftfartyg får ges in i form av ett elektroniskt dokument.*

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Paragrafen som reglerar ansökan om registrering av luftfartyg har ändrats. Övervägandena återfinns i 2.2.

I första stycket har det förtydligats att ansökan ska göras i pappersform om inte annat föreskrivits. Samtidigt har det lagts till en andra mening som möjliggör elektroniska ansökningar.

Andra stycket är nytt och reglerar vad som ska anses vara ett elektroniskt dokument samt att det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som har föreskriftsrätt angående detta.

5 a §

Om en ansökan om registrering av ett luftfartyg ges in i form av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som Transportstyrelsen har anvisat. Anmälan eller ansökan ska anses ha kommit in till Transportstyrelsen när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

Paragrafen är ny och reglerar vart en elektronisk ansökan om registrering av ett luftfartyg ska lämnas samt när den anses inkommen Transportstyrelsen. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.2.

6 §

Ett luftfartyg ska avregistreras om

1. ägaren begär det,

2. kraven i 2 § inte är uppfyllda,
3. det har förolyckats eller förstörts,
4. det efter en flygning inte har hörts av på tre månader,
5. det på grund av ombyggnad eller annan sådan ändring upphört att vara luftfartyg eller, utan att ändring skett, inte längre anses utgöra ett luftfartyg, eller
6. den som fått en fullmakt om avregistrering och export i enlighet med lagen (2015:860) om internationella säkerhetsrätter i lösa saker begär det och fullmakten är registrerad hos Transportstyrelsen.

Ägaren är skyldig att inom en månad anmäla om något har hänt som enligt första stycket 2-4 medför att ett luftfartyg ska avregistreras.

En begäran eller anmälan enligt första eller andra stycket ska vara i pappersform, om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en begäran eller en anmälan enligt första eller andra stycket får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Paragrafen som reglerar när ett luftfartyg ska avregistreras har ändrats. Övervägandena återfinns i 2.2.

I första och andra stycket har skriftslighetskravet tagits bort. Det har istället förtydligats i det nya tredje stycket att begäran och anmälan ska ges in i pappersform om inte annat föreskrivits. Vidare möjliggör det tredje stycket att begäran och anmälningar ges in i form av elektroniska dokument.

Det har även lagts till ett fjärde stycke som reglerar vad som ska anses vara ett elektroniskt dokument samt att det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som har föreskriftsrätt angående detta.

6 a §

Om en begäran eller anmälan enligt 6 § ges in i form av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som Transportstyrelsen har anvisat. Begäran eller anmälan ska anses ha kommit in till Transportstyrelsen när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

Paragrafen är ny och reglerar vart en elektronisk begäran eller anmälan enligt 6 § ska lämnas samt när den anses inkommen Transportstyrelsen. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.2.

7 §

Om det finns en inskrivning i ett luftfartyg enligt lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg, får luftfartyget avregistreras endast om den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett *åtgärden och, om luftfartyget är intecknat, gett in inteckningshandlingen. Om det gäller anteckningar som avses i 2 a § nämnda lag ska den till vars förmån inskrivningen gäller ha medgett avregistreringen.*

Det regleras i paragrafen när ett luftfartyg som belastas av inskrivning får avregistreras. Paragrafen har ändrats genom att det har lagts till att om luftfartyget belastas av inteckning så ska inteckningshandlingen ges in för att luftfartyget ska kunna avregistreras. I sista meningen har det förtydligats att den till vars förmån inskrivningen gäller ska medge att avregistrering får ske. Övervägandena återfinns i avsnitt 6.1.

8 §

Om någon annan än ägaren brukar ett registrerat luftfartyg för en obestämd tid eller för en bestämd tid om minst en månad ska upplåtaren eller brukaren genast efter upplåtelsen anmäla detta förhållande för anteckning i luftfartygsregistret, om nyttjanderätten inte skrivits in enligt lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg. Om nyttjanderätten har skrivits in, ska anteckning göras i luftfartygsregistret om upplåtaren eller brukaren begär det.

Om anteckning enligt första stycket skett, ska upplåtaren eller brukaren anmäla till luftfartygsregistret när en upplåtelse för en obestämd tid upphör eller en upplåtelse för en bestämd tid upphör i förtid.

En anmälan enligt första eller andra stycket ska vara i pappersform, om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en anmälan enligt första eller andra stycket får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Paragrafen som reglerar när anmälan om nyttjanderätt av ett luftfartyg ska ges in har ändrats. Övervägandena återfinns i 2.2.

I första stycket har skriftslighetskravet tagits bort. Det har istället förtydligats i det nya tredje stycket att en anmälan enligt första eller andra stycket ska ges in i pappersform om inte annat föreskrivits. Vidare

möjliggör det tredje stycket att anmälningar ges in i form av elektroniska dokument.

Det har även lagts till ett fjärde stycke som reglerar vad som ska anses vara ett elektroniskt dokument samt att det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som har föreskriftsrätt angående detta.

8 a §

Om en anmälan enligt 8 § ges in i form av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som Transportstyrelsen har anvisat. Anmälan ska anses ha kommit in till Transportstyrelsen när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

Paragrafen är ny och reglerar vart en elektronisk anmälan ska lämnas samt när den anses inkommen Transportstyrelsen. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.2.

11.2 Förslag till lag om ändring i lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg

24 a §

Om ett luftfartyg ska avregistreras som förolyckat eller förstört eller om det efter en flygning inte har hörts av på tre månader, förfaller de inskrivningar som finns i luftfartyget när det har gått tio år från den dag anteckning gjordes enligt 8 § förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg.

En inskrivning kan dock förnyas att gälla i ytterligare 10 år om det medan inskrivningen fortfarande gäller begärs av

- 1. inskriven ägare till luftfartyget vad gäller inskrivet förvärv,*
- 2. inskriven nyttjanderättshavare vad gäller inskriven nyttjanderätt, och*
- 3. ägaren till luftfartyget eller borgenär vad gäller inteckning.*

Inskrivningen kan därefter förnyas i samma ordning för tio år åt gången.

Paragrafen är ny och reglerar under vilka förutsättningar samt när en inskrivning förfaller efter det att en anteckning har gjorts enligt 8 § förordning om inskrivning av rätt till luftfartyg. Vidare vem som, medan inskrivningen fortfarande gäller, kan begära att inskrivningen ska förnyas att gälla i ytterligare 10 år. Slutligen att inskrivningen därefter kan förnyas i samma ordning för tio år åt gången. Överväganden återfinns i avsnitt 7.3.

39 §

Hos inskrivningsmyndigheten ska det föras dagbok över inskrivningsärendena. Handlingarna i sådana ärenden ska föras samman i

akter. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att akterna kan vara i elektronisk form.

Om sökanden eller någon annan har lämnat en uppgift eller avgett en förklaring av betydelse för ärendets prövning eller om en särskild utredning har verkställts i ärendet, *ska* anteckning om det göras i dagboken eller i akten. I dagboken eller akten *ska* även tas upp kallelser, förelägganden och beslut som inte *ska* föras in i inskrivningsregistret för luftfartyg.

Vite som inskrivningsmyndigheten förelägger med stöd av denna lag döms ut av *Stockholms tingsrätt*.

Paragrafen som bland annat reglerar att handlingarna ska sammanföras i akter och vem som får utdöma vite som förelagts med stöd av lag om inskrivning av rätt till luftfartyg har ändrats. Ändringar har gjorts på så sätt att det ska vara möjligt att ha akterna i elektronisk form och att det ska vara Stockholms tingsrätt som dömer ut vite som förelagts med stöd av lag om inskrivning av rätt till luftfartyg. Paragrafen har även ändrats redaktionellt. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.1 och 8.

40 §

En ansökan i ett inskrivningsärende *ska* göras i pappersform om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om att en ansökan i ett inskrivningsärende får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Paragrafen som reglerar hur en ansökan i ett inskrivningsärende ska göras har ändrats. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.2.

I första stycket har det förtydligats att ansökan ska göras i pappersform. Samtidigt har det lagts till en andra mening som möjliggör elektroniska ansökningar.

Andra stycket är nytt och reglerar vad som ska anses vara ett elektroniskt dokument samt att det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som har föreskriftsrätt angående detta.

40 a §

En begäran om förnyelse av inskrivning ska göras i pappersform om inte annat föreskrivits. Regeringen eller den myndighet som regeringen

bestämmer får meddela föreskrifter om att begäran om förnyelse av inskrivning får ges in i form av ett elektroniskt dokument.

Begäran om förnyelse av inskrivning ska göras av

- 1. inskriven ägaren till luftfartyget vad gäller inskrivet förvärv,*
- 2. inskriven nyttjanderättshavare vad gäller inskriven nyttjanderätt, och*
- 3. ägaren till luftfartyget eller pantbrevets innehavare vad gäller inteckning.*

Gäller begäran förnyelse av inteckning ska skuldebrevet ges in om det inte är ägaren till luftfartyget som begär förnyelsen.

Med ett elektroniskt dokument avses en upptagning som har gjorts med hjälp av automatiserad behandling och vars innehåll samt utställare kan verifieras genom ett visst tekniskt förfarande, enligt vad som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Paragrafen är ny och överväganden återfinns i avsnitt 7.

Första stycket reglerar att en begäran om förnyelse av inskrivning ska göras i pappersform om inte annat föreskrivits. Samtidigt har det lagts till en andra mening som möjliggör elektroniska ansökningar.

Andra stycket reglerar vem som ska göra begäran om förnyelse av inskrivet förvärv, inskriven nyttjanderätt och inteckning. I tredje stycket regleras att skuldebrevet ska ges in om det är någon annan än ägaren som begär förnyelse av inteckningen.

Slutligen reglerar fjärde stycket vad som ska anses vara ett elektroniskt dokument samt att det är regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer som har föreskriftsrätt angående detta.

40 b §

Om en ansökan i ett inskrivningsärende eller begäran om förnyelse av inskrivning ges in i form av ett elektroniskt dokument, ska den lämnas till ett mottagningsställe för elektroniska dokument som inskrivningsmyndigheten har anvisat. Ansökan eller begäran ska anses ha kommit in till inskrivningsmyndigheten när den har anlänt till ett sådant mottagningsställe.

Paragrafen är ny och reglerar vart en elektronisk ansökan ska lämnas samt när den anses inkommen till inskrivningsmyndigheten. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.2.

43 §

Om en ansökan i ett inskrivningsärende inte omedelbart bör avslås, får ärendet skjutas upp till en viss senare inskrivningsdag, om det är nödvändigt för utredningen.

Om ärendet skjuts upp, får sökanden föreläggas att ge in den utredning som krävs eller att infinna sig personligen eller genom ombud hos inskrivningsmyndigheten. Även någon annan än sökanden får höras och föreläggas sådan inställelse. Följer sökanden inte föreläggandet, kan ansökan förklaras förfallen. En upplysning om detta *ska* tas in i föreläggandet.

Paragrafen reglerar i vilka situationer ett inskrivningsärende får skjutas upp och möjligheten att förelägga. Det tredje stycket har tagits bort för att möjliggöra en flexiblare tillämpning av inskrivningsdag. Paragrafen har även ändrats redaktionellt. Övervägandena återfinns i avsnitt 4.

47 b §

En begäran om förnyelse av inskrivning ska avslås om bestämmelserna i 40 a § inte har följts

Paragrafen är ny och reglerar när en begäran om förnyelse av inskrivning ska avslås. Övervägandena återfinns i avsnitt 7.

58 §

I inskrivningsregistret för luftfartyg ska antecknas när

1. talan har väckts om hävning eller återgång av förvärv av ett luftfartyg eller om bättre rätt till sådan egendom eller om en annan fråga som angår inskrivning,
2. mål som avses i 1 har avgjorts genom en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft,
3. en inteckning helt eller delvis är ogiltig enligt en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft, eller på grund av förhållande som avses i 36 §,
4. ägaren till ett luftfartyg har försatts i konkurs,
5. ett luftfartyg eller en rättighet som skrivits in i sådan egendom blivit föremål för kvarstad, betalningssäkring eller utmätning, eller när en konkursförvaltare har begärt att ett luftfartyg ska säljas exekutivt,
6. beslut som avses i 4 eller 5 om konkurs, kvarstad, betalningssäkring eller utmätning har upphävts eller återgått eller när fråga om exekutiv försäljning av ett luftfartyg eller en rättighet som skrivits in i sådan egendom har förfallit av annan anledning,

7. anmälan, bevis eller fördelningslängd inkommit som visar inverkan på inteckning av exekutiv försäljning,
8. någon i enlighet med 10 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500) skriftligen anmäler att han eller hon har en fordran för vilken luftpanträtt gäller i luftfartyget,
9. det visas att luftpanträtt som avses i 8 har upphört att gälla,
10. domstol har meddelat sådan förklaring som avses i 26 §,
11. ett luftfartyg enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen ska avregistreras men det finns hinder mot avregistreringen enligt 2 kap. 7 § samma lag, eller
12. *en inskrivning har förfallit enligt 24 a §.*

Paragrafen reglerar vad som ska antecknas i inskrivningsregistret för luftfartyg. I paragrafen har det lagts till en tolfte punkt som reglerar att det ska antecknas i inskrivningsregistret för luftfartyg när en inskrivning har förfallit. Övervägandena återfinns i avsnitt 7.

11.3 Förslag till förordning om ändring i förordning (1986:172) om luftfartygsregistret m.m.

22 §

I en ansökan om avregistrering av ett luftfartyg *ska* sökanden ange om det finns en inskrivning i luftfartyget. Är detta fallet, *ska* sökanden också lämna uppgift om den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget avregistreras.

Tillsammans med ansökan ska följande handlingar lämnas in

1. luftfartygets nationalitets- och registreringsbevis,
2. *om luftfartyget är intecknat, inteckningshandlingen, och*
3. *om en inskrivning finns i luftfartyget, handling som visar att den till vars förmån inskrivningen gäller har medgett att luftfartyget avregistreras.*

Om det finns anledning till avregistrering av ett registrerat luftfartyg enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500), får Transportstyrelsen självant vidta åtgärder för avregistrering.

Paragrafen reglerar de uppgifter som ska ges in vid avregistreringen av ett luftfartyg och de handlingar som ska bifogas ansökan. Vidare reglerar paragrafen Transportstyrelsens möjligheter att självant avregistrera ett luftfartyg. Övervägandena återfinns i avsnitt 6.1 och avsnitt 7.4.

Det andra stycket har ändrats genom att en ny andra punkt har lagts till där det framgår att om luftfartyget är intecknat så ska inteckningshandlingen bifogas till ansökan. Det som tidigare var andra punkten i andra stycket, har nu blivit tredje punkten istället.

Tredje stycket är nytt och reglerar att Transportstyrelsen självant får vidta åtgärder för avregistrering av registrerat luftfartyg om grund för avregistrering finns enligt 6 § luftfartslagen.

37 §

Handlingarna i ärenden som avser ansökningar eller anmälningar till luftfartygsregistret *ska* sammanföras i akter, en för varje luftfartyg. Detsamma gäller handlingarna i ärenden som avser anteckningar i bihanget till luftfartygsregistret och anteckningar i brukarförteckningen.

De akter som avses i första stycket får hållas i elektronisk form.

Paragrafen reglerar aktbildning. Första stycket har ändrats redaktionellt. I paragrafen har ett nytt andra stycke lagts till, där det framgår att akterna får hållas i elektronisk form. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.1.

11.4 Förslag till förordning om ändring i förordning (2005:142) om inskrivning av rätt till luftfartyg

8 §

I avdelningen för luftfartyg införs

1. luftfartygets nationalitets- och registreringsbeteckning,
2. luftfartygets tillverkare och tillverkarens typbeteckning,
3. luftfartygets tillverkningsnummer,
4. anteckning om att luftfartyget avförts ur luftfartygsregistret, och
5. anteckning om att luftfartyget *ska avregistreras* enligt 2 kap. 6 § luftfartslagen (2010:500) men *det inte kan göras på grund av* 2 kap. 7 § samma lag.

Paragrafen reglerar vad som ska föras in i avdelningen för luftfartyg. Femte punkten har ändrats genom att det förtydligats att det ska antecknas om ett luftfartyg ska avregistreras, men att det inte kan göras på grund av att luftfartyget belastas av inskrivningar. Övervägandena återfinns i avsnitt 7.3.

9 §

I avdelningen för förvärv införs

1. sökandens person-, samordnings- eller organisationsnummer, om sådant finns, namn, hemvist och postadress och, beträffande utlänning, nationalitet,
2. anteckning om inskrivningsdag och dagboksnummer för ansökan om inskrivning,
3. anteckning om förvärvets omfattning och art samt dagen för förvärvet,

4. anteckning om äganderättsförbehåll eller annat villkor som inskränker rätten att överlåta, upplåta eller inteckna luftfartyget, tillsammans med namn, person-, samordnings- eller organisationsnummer, om sådant finns, hemvist och postadress för den till vars förmån villkoret gäller,
5. beslut som innefattar bifall till ansökan, om beslutsdagen inte är densamma som dagen för ansökan,
6. beslut som inte innefattar bifall till ansökan,
7. hänvisning till en ny förvärvares ansökan och omfattningen av dennes förvärv, om ansökan inte bifallits,
8. anteckning om namnändring för ägare,
9. anteckning om att förvärvet är ofullbordat,
10. anteckning om överklagande av beslut om inskrivning av förvärv och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet,
11. anteckning om att talan har väckts om hävning eller återgång av förvärv av ett luftfartyg eller om bättre rätt till sådan egendom
12. anteckning om att mål som avses i 11 har avgjorts genom dom eller slutligt beslut som vunnit laga kraft,
13. anteckning om att ägaren till ett luftfartyg har försatts i konkurs, *och*
14. *anteckning om förnyelse av inskrivning av förvärv.*

Om sökanden förvärvat luftfartyget eller andel i detta genom flera förvärv, anges det sammanlagda innehav för vilket inskrivning söks eller beviljats. Omfattningen av de skilda förvärven *ska* i sådant fall inte anges.

Har inskrivning beviljats eller sökts för staten, införs uppgift om vilken myndighet som förvaltar luftfartyget.

Paragrafen reglerar vad som ska föras in i avdelningen för förvärv. Det har lagts till en fjortonde punkt som reglerar att det ska antecknas i avdelningen för nyttjanderätter om ett inskrivet förvärv har förnyats. Övervägandena återfinns i avsnitt 7.

10 §

I avdelningen för nyttjanderätter införs

1. sökandens person-, samordnings- eller organisationsnummer, om sådant finns, namn, hemvist och postadress och, beträffande utlänning, nationalitet,
2. anteckning om nyttjanderättens beskaffenhet och dagen för upplåtelsen,
3. anteckning om inskrivningsdag och dagboksnummer för ansökan,
4. beslut som innefattar bifall till ansökan, om beslutsdagen inte är densamma som dagen för ansökan,
5. beslut som inte innefattar bifall till ansökan,

6. hänvisning till en ny nyttjanderättshavares ansökan, om ansökan inte bifallits,
7. anteckning om överklagande av ett beslut om inskrivning av nyttjanderätt och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet, *och*
8. *anteckning om förnyelse av inskrivning av nyttjanderätt.*

Nyttjanderätter redovisas i gällande företrädesordning. Gäller nyttjanderätter med lika rätt anges det särskilt.

Paragrafen reglerar vad som ska föras in i avdelningen för nyttjanderätter. Det har lagts till en åttonde punkt som reglerar att det ska antecknas i avdelningen för nyttjanderätter om en inskriven nyttjanderätt har förnyats. Övervägandena återfinns i avsnitt 7.

11 §

I avdelningen för inteckningar införs

1. inteckningsbelopp med siffror och uppgift om valuta,
2. anteckning om inskrivningsdag och dagboksnummer för ansökan om inteckning,
3. anteckning om att luftfartyget är intecknat för en fordran tillsammans med ett annat luftfartyg,
4. anteckning om att luftfartyget är intecknat tillsammans med ett lager av reservdelar eller en andel av ett lager av reservdelar,
5. beslut som innefattar bifall till ansökan om inteckning, om beslutsdagen inte är densamma som dagen för ansökan,
6. beslut som inte innefattar bifall till ansökan om inteckning,
7. vid anteckning om innehav av inteckning, hänvisning till dagboken, innehavarens namn och postadress eller i den mån ägaren gjort en avbetalning på det intecknade beloppet, hänvisning till denne,
8. anteckning om att innehav av inteckning upphört,
9. anteckning om *förnyelse*, utbyte, avskrivning, dödning eller annan förändring av inteckning,
10. anteckning om överklagande av ett beslut om inteckning och om lagakraftvunnet beslut i anledning av överklagandet, *och*
11. anteckning om att en inteckning helt eller delvis är ogiltig enligt en dom eller ett slutligt beslut som vunnit laga kraft, eller på grund av förhållande som avses i 36 § lagen (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg.

Inteckningar redovisas i gällande företrädesordning. Gäller inteckningar med lika rätt anges det särskilt.

Paragrafen reglerar vad som ska föras in i avdelningen för inteckningar. I första stycket har första punkten, som reglerar att uppgifter om sökanden ska föras in i avdelningen för inteckningar, tagits bort. De övriga punkterna i första stycket har därmed fått ny numrering. I nionde punkten har det lagts till att det ska antecknas i avdelningen för inteckningar om inteckning har förnyats att gälla. Övervägandena återfinns i avsnitt 6.2 och avsnitt 7.

13 a §

Transportstyrelsen får meddela föreskrifter om att ansökningar i inskrivningsärenden får ges in i form av elektroniska dokument. Transportstyrelsen får även meddela föreskrifter om det tekniska förfarandet för verifiering av innehåll i och utställare av ett elektroniskt dokument.

Paragrafen är ny och ger Transportstyrelsen bemyndigande att meddela föreskrifter gällande elektroniska ansökningar och hur innehållet samt ingivaren av elektroniska dokument ska verifieras. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.2.

14 §

Förvärvshandling eller annan utredning om ägarens förvärv av luftfartyget eller avtal om nyttjanderätt ska ges in tillsammans med två bestyrkta kopior. Om sökanden inte gör det ska inskrivningsmyndigheten framställa kopior på sökandens bekostnad.

I paragrafen regleras bland annat vad som ska ges in vid ansökan om inskrivning av förvärv av luftfartyg. Ändringar har gjorts genom att det har förtydligats att det är förvärvshandlingen som ska ges in. Det har även lagts till en möjlighet att ge in annan utredning om ägarens förvärv av luftfartyget. Paragrafen har även ändrats redaktionellt. Övervägandena återfinns i avsnitt 5.

18 §

Ärendena tas upp i dagboken efter hand som de handläggs och numreras i löpande följd för kalenderår. På varje handling anges vilken dag den kommit in eller upprättats.

Paragrafen reglerar att ärendena ska tas upp i dagboken och vad som ska anges på handlingarna. Första stycket har ändrats på så sätt att kravet på att dagboksnummer ska anges på handlingarna har tagits bort. Stycket har även ändrats redaktionellt. Det andra stycket har tagits bort och därmed kravet på

att beslutsfattaren ska skriva under dagboken. Övervägandena återfinns i avsnitt 3.1.

21 §

För varje luftfartyg förs handlingarna samman till en akt. Akten förvaras efter nationalitets- och registreringsbeteckning.

För varje akt *ska* ett förteckningsblad föras. På förteckningsbladet *ska* det finnas uppgift om de handlingar som akten innehåller. Handlingar som tas in i akten numreras i löpande följd i den ordning de *kommit in* eller upprättats.

Akten får hållas i elektronisk form. Även förteckningsbladet får föras i elektronisk form.

Paragrafen reglerar aktbildning. Andra stycket har ändrats redaktionellt. I paragrafen har ett nytt tredje stycke lagts till, där det framgår att akterna får hållas i elektronisk form. Vidare regleras det att även förteckningsbladet får föras i elektronisk form. Övervägandena återfinns i avsnitt 2.1.

23 §

Införing i inskrivningsregistret sker över terminal och anses verkställd när handläggarens instruktion att databehandlingen *ska* slutföras lämnats över terminalen.

Uppstår avbrott i informationssystemets drift eller finns det andra särskilda skäl, får införing i stället göras på tillfälligt upprättat registerupplägg. Sådan införing anses gjord när den bestyrkts av handläggaren. Den *ska* föras över till informationssystemet snarast möjligt efter driftavbrottet.

I paragrafen där det bland annat tas upp hur införingen i inskrivningsregistret ska ske har ändrats. Övervägandena återfinns i avsnitt 3.2.

Paragrafens första stycke har ändrats genom att kravet på att varje införingsåtgärd ska bestrykas av handläggaren har tagits bort. Det andra stycket har endast ändrats redaktionellt.

24 §

Ett förhållande som inte längre gäller (äldre förhållande) får redovisas som tilläggsinformation till inskrivningsregistret.

Med äldre förhållande avses tidigare ägare, tidigare inteckningsåtgärder och anteckningar.

När luftfartyg avförs från registret, *ska* uppgifterna om egendomen föras över till en särskild arkivförteckning. Uppgifterna *ska* utgöra tilläggsinformation till inskrivningsregistret.

I paragrafen återfinns bestämmelser gällande äldre förhållanden och vad som får redovisas som tilläggsinformation till inskrivningsregistret. Övervägandena återfinns i avsnitt 7.

Paragrafen har ändrats för att överensstämma med motsvarande bestämmelse för fartygsregistret i fartygsregisterförordningen. Första stycket har ändrats så att det framgår att äldre förhållanden får redovisas som tilläggsinformation. Ett nytt andra stycke har lagts till där det regleras vad som avses vara äldre förhållande. Det tidigare andra stycket har lagts som ett tredje stycke och endast ändrats redaktionellt.

26 §

Bevis utfärdas på en blankett enligt ett formulär som fastställs av inskrivningsmyndigheten. Består ett bevis om inskrivning av förvärv, nyttjanderätt eller inteckning av flera sidor numreras dessa i följd för hela beviset. På sista sidan av ett sådant bevis *ska* uppgift lämnas om det antal sidor beviset omfattar.

Ett bevis *ska* dateras. Består ett bevis om inskrivning av förvärv, nyttjanderätt eller inteckning av två eller flera blad dateras varje blad. På varje blad anges nationalitets- och registreringsbeteckningen för det luftfartyg som beviset gäller.

Paragrafen innehåller bestämmelser gällande bevis. Andra stycket har ändrats på så sätt att underskriftskravet har tagits bort. Paragrafen har även ändrats redaktionellt. Övervägandena återfinns i avsnitt 3.2.

33 §

Ett registerutdrag utfärdas på en blankett enligt ett formulär som fastställs av inskrivningsmyndigheten. Består ett registerutdrag av flera sidor numreras dessa i följd för hela utdraget. På sista sidan av ett sådant registerutdrag *ska* uppgift lämnas om det antal sidor detta omfattar.

Registerutdraget *ska* dateras. Består utdraget av två eller flera blad dateras varje blad. På varje blad anges nationalitets- och registreringsbeteckningen för det luftfartyg som utdraget gäller.

Paragrafen innehåller bestämmelser gällande registerutdrag. Andra stycket har ändrats på så sätt att underskriftskravet har tagits bort. Paragrafen har även ändrats redaktionellt. Övervägandena återfinns i avsnitt 3.2.

36 a §

Senast sex månader innan en inskrivning kan komma att förfalla enligt 24 a § lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg ska inskrivningsmyndigheten skicka underrättelse om förhållandet till

- 1. inskriven ägare till luftfartyget vad gäller inskrivet förvärv,*
- 2. ägaren till luftfartyget och inskriven nyttjanderättshavare vad gäller inskriven nyttjanderätt, och*
- 3. ägaren till luftfartyget och den som är antecknad som innehavare av inteckningen vad gäller inteckningar.*

Paragrafen är ny och reglerar när underrättelse om att inskrivning kan komma att förfalla enligt 24 a § lag (1955:227) om inskrivning av rätt till luftfartyg ska skickas och till vem underrättelsen ska skickas. Övervägandena återfinns i avsnitt 7.3.